

PARLAMENT DE CATALUNYA

Presidència de l'honorable Sr. Joan Casanovas

DIARI DE SESSIONS

Sessió del dia 3 d'octubre del 1934

SUMARI

S'obre la sessió a tres quarts de cinc i cinc minuts de la tarda, sota la presidència de l'honorable senyor Joan Casanovas.

Lectura i aprovació de l'acta de la sessió anterior.

Ordre del dia:

Prec del senyor Secanell interessant la vinguda d'unes dades i d'un expedient.

Continuació de la discussió del dictamen de la Comissió sobre el Projecte de Llei confiant a l'Institut d'Acció Social Universitària i Escolar de Catalunya l'administració de les beques de la Generalitat i creant cent beques amb destinació a estudis universitaris.

Per tal de donar temps a què el senyor Conseller de Cultura, que tenia reservada la paraula per a intervenir en el debat de totalitat, arribi a la Cambra, així com també perquè es puguin presentar esmenes, és suspesa la sessió per menys d'un quart d'hora.

A les cinc i nou minuts és represa la sessió sota la presidència de l'honorable senyor Joan Casanovas.

Intervenció del senyor Conseller de Cultura en el debat de totalitat sobre el Projecte de Llei confiant a l'Institut d'Acció Social Universitària i Escolar de Catalunya l'administració de les beques de la Generalitat, i creant cent beques amb destinació a estudis universitaris.

Rectificació del senyor Carreres i Artau.

Intervenció del senyor Valls i Taverner, per allusions i contestació del senyor Conseller de Cultura.

Resta acabada la discussió de la totalitat.

El senyor Carreres i Artau demana si es podria reunir la Comissió per tal de simplificar la discussió pública de les esmenes. El President de la Comissió es mostra d'acord amb la petició. El senyor Fronjosà s'oposa a què el dictamen torni a la Comissió, i aclari per la Presidència que es tracta solament de l'estudi de les esmenes presentades, se suspèn la sessió perquè es reuneixi la Comissió de Cultura.

Es represa la sessió a un quart de vuit i dos minuts de la vetlla, sota la presidència de l'honorable senyor Joan Casanovas.

Lectura del dictamen de la Comissió sobre el Projecte de Llei regulant el procediment per a l'exercici dels drets de referèndum.

Represa de la discussió del dictamen de la Comissió sobre el Projecte de Llei confiant a l'Institut d'Acció Social Universitària i Escolar de Catalunya, l'administració de les beques de la Generalitat i creant cent beques més amb destinació a estudis universitaris.

Article 1.º — Lectura d'una esmena dels senyors Valls i Taverner, Vallès i Pujals, Secanell i Ro-

vira i Roure. La Comissió no accepta l'esmena. El senyor Valls i Taverner la defensa, li respon el President de la Comissió i és rebutjada en votació ordinària. Han votat al seu favor els senyors Diputats de la Minoria de Lliga Catalana.

Lectura d'una altra esmena signada pels senyors Valls i Taverner, Vallès i Pujals, Secanell i Rovira i Roure. La Comissió no l'accepta, la defensa el senyor Valls i Taverner, li respon el President de la Comissió, i en votació ordinària és rebutjada. Han votat al seu favor els senyors Diputats de Lliga Catalana.

Amb els vots en contra de la mateixa Minoria s'aprova l'art. 1.er

Article 2.ª — Lectura d'una esmena signada pels senyors Valls i Taverner, Vallès i Pujals, Secanell i Rovira i Roure. Després de manifestar la Comissió que no accepta l'esmena i defensar-la el senyor Valls i Taverner es procedeix a la votació ordinària de l'esmena que és rebutjada amb els vots a favor seu de la Minoria de Lliga Catalana.

El senyor Ruiz i Ponseti proposa un afegit a la redacció de l'article que és acceptat per la Comissió. S'aprova l'art. 2.ª amb aquesta esmena i amb els vots en contra de la Minoria de Lliga Catalana.

Article 3.er — Lectura d'una esmena signada pels senyors Valls i Taverner, Rovira i Roure, Secanell i Vallès i Pujals. La Comissió no l'accepta. El senyor Valls i Taverner la defensa. En votació ordinària és rebutjada. Han votat al seu favor els senyors Diputats de la Minoria de Lliga Catalana.

Lectura d'una esmena signada pels senyors Carreres i Artau, Rovira i Roure, Valls i Taverner i Secanell. La Comissió no accepta aquesta esmena. La defensa el senyor Carreres i Artau. Li respon el senyor Conseller de Cultura. Intervenció del senyor Duran i Ventosa. Rectificacions dels senyors Conseller de Cultura i Duran i Ventosa. Intervenció del President de la Comissió i després d'unes consideracions del senyor Carreres i Artau, resta suspès el debat

Ordre del dia per a la sessió de dijous.

S'aixeca la sessió a les vuit i onze minuts de la vetlla.

S'obre la sessió a tres quarts de cinc i cinc minuts de la tarde, sota la presidència de l'Honorable senyor Joan Casanovas.

Al banc roig hi ha els Honorables senyors Consellers de Finances i d'Obres Públiques i Assistència Social i Sanitària.

Es llegida i aprovada l'acta de la sessió anterior.

ORDRE DEL DIA

Precs i preguntes

Interessant la vinguda d'unes dades i d'un expedient

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula el senyor Secanell.

El Sr. SECANELL : Jo pregaria a qui correspongui que vingués a la Cambra una relació de tots els càrrecs i empleus oficials que exerceixin els Diputats del Parlament de Catalunya.

També desitjaria que per qui correspongui es porti al Parlament l'expedient relatiu a la compra per la Generalitat, de l'aeròdrom Canudas.

El Sr. PRESIDENT : La Mesa trametrà els prec del Diputat senyor Secanell als Consellers corresponents.

Continuació de la discussió del Dictamen de la Comissió sobre el Projecte de Llei confiant a l'Institut d'Acció Social Universitària i Escolar de Catalunya, l'administració de les beques de la Generalitat, i creant cent beques amb destinació a estudis universitaris

El Sr. PRESIDENT : La Presidència tenia reservat l'ús de la paraula al senyor Conseller de Cultura en quant a la discussió de totalitat, però com no es troba present el senyor Conseller, es pot procedir de moment a la discussió de l'articulat.

El Sr. DURAN I VENTOSA : Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula el senyor Duran i Ventosa.

El Sr. DURAN I VENTOSA : Sé que alguns dels meus companys tenien algunes esmenes a fer i creient que avui havia de començar la discussió per la intervenció del senyor Conseller de Cultura, havien ajornat per uns moments la presentació de dites esmenes.

El Sr. PRESIDENT : Aleshores, només queda un recurs, i és el de suspendre la sessió per deu minuts, en tant es trasllada el senyor Conseller de Cultura a la Cambra i es dona temps per a la presentació de les esmenes.

Ho acorda així la Cambra? (Assentiment.)

Se suspèn la sessió per menys d'un quart d'hora.

(Són tres quarts de cinc i dotze minuts de la tarda.

Es reprèn la sessió a les cinc i nou minuts de la tarda, sota la Presidència de l'Honorable senyor Joan Casanovas.

Al banc roig hi ha els Honorables senyors Consellers de Finances, de Cultura i d'Obres Públiques i Assistència Sanitària.)

El Sr. PRESIDENT: Continua la discussió de totalitat relativa al Projecte de Llei confiant a l'Institut d'Acció Social Universitària i Escolar de Catalunya, l'administració de les beques de la Generalitat, i creant cent beques amb destinació a estudis universitaris.

Té la paraula el senyor Conseller de Cultura.

El Sr. CONSELLER de Cultura: Senyors Diputats: La meua intervenció avui en el debat de totalitat de la Llei que s'està discutint, ben mirat, no fóra indispensable. No crec tampoc, però, que resulti inútil, primer per un deure d'atenció als que m'adreçaren més d'una al·lusió i feren apreciacions sobre institucions, que jo em crec en el deure de comentar i desfer per desfer més d'un concepte equívoc que podria quedar en l'ambient gràcies a les paraules del Doctor Carreres i Artau. No fóra tampoc necessària la meua intervenció, donades les intervencions, sempre tan encertades i eloqüentíssimes, del meu estimat amic el Doctor Serra i Hünter. Així i tot, però com que els discursos dels que han intervingut s'ha alludit l'obra del Govern, en nom d'aquest també em crec en l'obligació de contestar.

Ahir, el primer sentiment que vaig tenir en escoltar el discurs, interessantíssim, del nostre company el Doctor Carreres i Artau, va ésser de profundíssima sorpresa. El Doctor Carreres i Artau no ha estat precisament aquests darrers temps, dels que s'hagin distingit en defensa del Patronat Autònom de la Universitat de Barcelona.

Precisament jo m'havia planyut més d'una vegada des d'aquest banc del Govern de què no estigués present el Doctor Carreres i Artau, i de què enlloc de venir aquí a formular les seves apreciacions i fixar els seus punts de vista sobre el Patronat autònom de la Universitat de Barcelona, ho fes d'una manera indirecta, si no s'hagués de molestar, diria vergonyant, des de fora d'aquest Parlament. I dit això ningú no estranyaria que em causés aquesta profunda sorpresa que alludia, amb la seva intervenció, tota vegada que l'argumentació principal del meu estimat amic el Doctor Carreres i Artau, es fonamentava precisament en una mena de gelosia que ell simulava sentir en aquest Parlament pel Patronat de la Universitat Autònoma de Barcelona. Jo voldria desfer l'equívoc que ell hagués pogut crear amb la seva intervenció, quan deia que en aquesta Llei que ara us demanem que aprobeu hàviem mancat al respecte al Patronat autònom de la Universitat de Barcelona. No, doctor Carreres i Artau. Si no haguessiu estat absent i haguessiu servat el diàleg amb nosaltres, tots aquests temps que han precedit a la presentació d'aquesta Llei, amics com som, segur que fora hauríem pogut arranjat coses que ara hem de ventilar aquí. Un dels més alts honors que tinc de la gestió que hagi pogut portar a terme en el meu pas pel Departament de Cultura de la

Generalitat, és l'haver obtingut, d'acord amb l'Estatut, la formació del Patronat autònom de la Universitat de Barcelona. I si he tingut aquest honor, no he d'ésser jo qui barroerament atropelli una sola de les facultats autònomes que el Govern, content d'haver-ho fet, va concedir al Patronat autònom de la Universitat de Barcelona.

Es evident que quan es va fer això que fixem en aquesta Llei que ara s'està discutint, es va fer naturalment d'acord amb el Patronat autònom de la Universitat de Barcelona. El Doctor Carreres i Artau no ignorarà tampoc que aquest Patronat té la seva representació genuïna i ben autèntica dintre de l'Institut d'Acció Social Universitària. No es pensi, doncs, que és que no haguem respectat aquest Patronat, algun dels organismes que existeixen en la Universitat de Barcelona, que nosaltres estimem en el valor que es mereixen. Tot el contrari. Nosaltres creiem tan útil, tan necessària i tan indispensable l'atenció dels professors il·lustres de la Universitat de Barcelona a la seva tasca intel·lectual i pedagògica, que hem volgut facilitar-la encara, deslliurant-la de totes aquelles coses, que tinguin un caràcter més administratiu. Hem volgut desglossar aquests dos aspectes de la tasca que fan els universitaris i tot allò que pot referir-se a l'ajuda moral i econòmica i a tota mena d'auxilis que s'hagin de portar als estudiants de Barcelona passar-ho a un Institut, la finalitat del qual, com sap molt bé el doctor Carreres i Artau, no és altra que tenir cura d'aquestes coses, com ja ho diu el primer article de la Llei de la seva creació.

Jo voldria desfer un altre equívoc, aquest, quelcom més mal intencionat. Encara que el doctor Carreres i Artau sempre ens delecti amb aquesta mena de bon humor que li és tan característic i que de vegades no és del tot universitari, malgrat això...

El Sr. CARRERES I ARTAU: Professo la idea d'una Universitat alegre. De l'altra ja n'hem patit massa! (Rialles.)

El Sr. CONSELLER de Cultura: Ja conec la mena del bon humor de la V. S! Però, dic que per dessota l'humorisme de V. S., sovint quan un menys se n'adona, s'hi amaga una mala intenció més fina del que sembla. Ahir, el doctor Carreres i Artau ens va venir a parlar dels fundadors de beques i va fer un gran elogi dels que han intervingut en la donació de beques, elogis que el doctor Carreres i Artau no pot dubtar que el Govern de Catalunya comparteix, encara que intenti fer-ne dubtar als altres. Jo crec, que noms il·lustres en aquest sentit, com el de Pere Esquedo, com el de Carulla, com el de l'Acadèmia de Ciències, com el de la Caixa d'Estalvis de Sabadell, com el de l'Ajuntament de Manlleu i com el de la vídua Valldaura, mereixen amb escreix tots els honors, doctor Carreres i Artau. Semblava ahir, de la manera que parlava el doctor Carreres i Artau, que nosaltres en això haguéssim volgut mancar a la memòria i agraïment que ha de tenir tot Catalunya per aquests benemèrits patricis que tant han fet en ajudar els estudiants dotats. Per això hem estat tan respectuosos no solament amb ells, sinó inclús amb la Institució de beques que ja existeix dintre de la Universitat, presidida com

deia ahir el doctor Carreres i Artau, per l'Honorable President de la Generalitat, a la qual no li treiem cap facultat, sinó que al contrari, les hi confirmem totes. No sols això, sinó que en l'organisme que nosaltres proposem en aquesta Llei, li donem un lloc perquè hi estigui representada.

Hi ha una altra raó per demostrar que nosaltres, aquests fundadors i les beques que a ells es deuen, les respectem; i tan ho respectem, que ja l'any passat, quan vàrem anar a crear les noves beques que vàrem crear, les que jutjàvem insuficients, les vàrem complementar fins que arribessin a la quantitat que fixem per a les beques de la Generalitat.

No, no hi ha tal falta de respecte, no. Com tampoc voldríem nosaltres que quedés en peu ni l'ombra més llunyana de què no en servem un bon record, un vertader agraïment i que retem homenatge als noms de les beques procedents de les antigues Diputacions. Nosaltres això, doctor Carreres i Artau, ho hem respectat i ho respectarem sempre.

Ara, jo, tan amablement com sàpigui, vull fer adonar al doctor Carreres i Artau, i fins em plauria convencer-lo, d'un cert apassionament que té sempre que es tracta de les coses del Patronat autònom de la nostra Universitat.

El Sr. CARRERES I ARTAU: Em permet una indicació? És el fet que la V. S. ha agafat un mal hàbit. No és el Patronat que és autònom, sinó que ho és la Universitat.

El Sr. CONSELLER de Cultura: Jo conec perfectament el nom, com pot suposar el doctor Carreres i Artau, però em plau dir-ho així, perquè és el Patronat que exerceix aquesta autonomia.

El Sr. CARRERES I ARTAU: Però no hauria d'ésser-ho!

El Sr. CONSELLER de Cultura: El que lamenta la V. S. és de no poder intervenir directament en l'autonomia del Patronat. El Govern quan dóna una autonomia no és una cosa abstracta; cal que hi hagi qui l'exerceixi, i aquest exercici autònom que nosaltres respectem sempre i que no atacarem mai com ho fa la V. S., no tenim inconvenient en aplicar-lo com un epítet al Patronat que l'exerceix.

El Sr. VALLS I TAVERNER: Em permet la V. S.? D'això n'hauré de parlar més àmpliament. És un problema llarg i molt profund.

El Sr. CONSELLER de Cultura: Ja sap la V. S. que sempre em plau molt seguir i contestar els seus arguments, però abans voldria alliberar el doctor Carreres i Artau d'aquest apassionament, que li fa veure les coses sovint a l'inrevés com a la V. S. Perquè el doctor Carreres i Artau, ahir, quan encetava alguns dels temes que va tractar, jo em deia: «Ara em donarà la raó.» Perquè eren temes que jo creia que havien de plaure a la V. S.; i passava tot el contrari.

(Entra a la Cambra l'honorable senyor Conseller d'Economia i Agricultura.)

Aquí s'ha debatut molt i després ja en parlarem un xic amb el meu estimat amic senyor Fronjosa...

El Sr. FRONJOSA: Ja ho espero, ja!

El Sr. CONSELLER de Cultura: ... s'ha

debatut molt la qüestió de l'ensenyament lliure, i el Patronat autònom de la Universitat de Barcelona quan es va trobar en els casos difícils d'estudiants que feien l'ensenyament lliure, que no podia resoldre per altres procediments — i això ja vaig dir-ho un altre dia en aquesta Cambra — que ajudant-los materialment, per no truncar els seus estudis, pagant-los viatges i despeses, així ho va fer. Ja se sap quan s'aplica una Llei nova en aquests períodes de transició tot no es pot fer perfecte. Jo em creia que d'això me n'hauria fet un elogi, i no sols no el va fer, sinó que va fer un atac que jo no puc deixar en peu. Amb l'exaltament de la V. S., que li feia donar uns cops impropis del seu temperament, venia gairebé a denunciar com si el Patronat hagués fet una cosa horrible i parlava, com el més demagog: pogués parlar en un míting, dels diners del poble i deia que s'havien malversat perquè havien ajudat aquests estudiants...

El Sr. CARRERES I ARTAU: Els havien ajudat a anar-se'n a altres Universitats i aquí a fer de claveguera! (Rialles.)

El Sr. CONSELLER de Cultura: Ja ens entenem.

El Sr. CARRERES I ARTAU: Tothom ja m'ha entès.

El Sr. CONSELLER de Cultura: Després, encetava un altre tema que a mi em semblava que també havia d'ésser digne d'elogi per part del doctor Carreres i Artau, i que tampoc ho fou. Va trobar mal feta la restauració material externa que s'ha donat a la Universitat de Barcelona. Per un home de tan bon gust com ell m'extranya...

El Sr. CARRERES I ARTAU: Això és una cosa episòdica.

El Sr. CONSELLER de Cultura: Això podrà ésser una cosa episòdica, però la V. S. li donava una importància tan exagerada com podríem veure en el DIARI DE SESSIONS que avui remarco tan sols per posar de manifest l'apassionament de la V. S., tota vegada que una cosa que havia d'ésser objecte de lloança l'ha criticada amb tanta fúria.

El Sr. CARRERES I ARTAU: El que s'ha fet amb les portes ha estat un veritable atemptat artístic. S'ha fet una gàvia d'ocells. (Rialles.)

El Sr. PRESIDENT: Senyor Carreres i Artau, la V. S. és molt enemiga de les interrupcions, i jo li prego que doni exemple.

El Sr. CARRERES I ARTAU: Amenitzem un xic aquesta matèria, que no és gaire amena per naturalesa. (Rumors i rialles.)

El Sr. PRESIDENT: Està en l'ús de la paraula el senyor Conseller de Cultura. Ja tindrà ocasió de parlar i rectificar la V. S.

El Sr. CONSELLER de Cultura: No s'ha comès cap atemptat artístic, senyor Carreres i Artau.

El Sr. CARRERES I ARTAU: El Patronat va voler canviar les portes perquè deia que eren una presó, i ara han quedat convertides en una gàvia.

El Sr. CONSELLER de Cultura: Ja sé que la imaginació de la V. S. és una cosa digna de tota l'atenció. Però la que empra aquí al Parlament resulta ben sovint una cosa exagerada.

L'element grotesc no escau a un parlamentari

que com la V. S. vol parlar sempre en nom dels universitaris.

Seguim, doncs, en la demostració del seu apassionament i no entrem a tractar d'aquesta reforma que els estudiants han respectat d'una manera exemplar com no respectaven abans.

El Sr. CARRERES I ARTAU: Però, si no n'hi han d'estudiants! Se n'han anat. (*Rumors.*)

El Sr. CONSELLER de Cultura: Senyor Carreres i Artau, els estudiants que han marxat no ens fa res que se n'hagin anat. Són, generalment, els mals estudiants, i de segur que alguns d'ells s'han sentit astiats per la V. S. amb les propagandes que ha fet contra l'autonomia de la Universitat de Barcelona, d'una manera vergonyosa.

Finalment la V. S. es va permetre fer aquí uns comentaris sobre un acte de veritable importància celebrat a la Universitat. I aquesta importància no es derivava pas del fet de què l'acte se celebrés havent-hi d'assistir amb frac o jaqué, com comentava el senyor Carreres i Artau. Si actes s'han fet revolucionaris i innovadors a la Universitat de Barcelona són precisament els que criticava la V. S. A mi m'hauria plagut que en lloc de parlar del smoking hagués parlat dels discursos que es varen pronunciar en aquells actes commemoratius de la República dintre de la Universitat de Barcelona, que eren els actes més revolucionaris que s'hi han fet. Era el foc nou, doctor Carreres i Artau, i per això us fa riure a vosaltres, perquè amb aquells discursos netament republicans... (*Unes expressions de cara del senyor Valls i Taverner són preses per l'orador com a una interrupció.*)

Sí, senyor Valls i Taverner, ja en pot prendre candela també la V. S.

El Sr. VALLS I TAVERNER: No sé quins actes són, perquè jo no hi era.

El Sr. CONSELLER de Cultura: Eren actes de republicanisme molt necessaris dintre d'aquella Universitat, sobretot per certs senyors que hi havia aleshores i que encara hi ha ara. (*Unes noves expressions de cara del senyor Valls i Taverner, són recollides per l'orador.*)

El senyor Valls i Taverner no tindria preu per una Escola d'Art Dramàtic, amb aquestes expressions de cara tan impertinents. (*Rumors.*)

El Sr. PRESIDENT: Senyor Conseller, senyors Diputats...

El Sr. CONSELLER de Cultura: En alguna cosa, però, hauríem d'estar d'acord amb el senyor Carreres i Artau, i és en una suggestió que feia i que compartia el meu estimat amic Fronjosà, referent a què aquestes beques haurien de poder-se tenir ja abans d'ésser universitari. Jo, en això, hi estic d'acord i m'he de proposar corregir-ho, no amb aquesta Llei concreta. Perquè evidentment que comprendreu que a un noi no se li pot donar la beca abans de saber si podrà ésser universitari, perquè sabeu que ha de passar aquest examen d'ingrés, també tan combatut, i amb el qual jo també hi estic tan d'acord. No podeu pas donar la beca abans de saber que aquell noi serà o no serà universitari. Però, en aquest sentit, hi ha un mitjà de resoldre el problema, que és creant beques pel segon ensenyament, que és l'obligació que té el Govern de Catalunya i que complirà tot

seguit que tingui mitjans per a complir-la. Ara, un cop passat l'ingrés, encara que no hagi començat els estudis universitaris, aquest noi podrà tenir ja una beca si està dintre de totes les condicions que s'exigeixen en aquest Projecte de Llei que avui estem aquí discutint.

En aquest sentit, jo només he de dir que, a part d'aquesta solució que ja hi ha actualment, m'he de comprometre aquí a la Cambra a establir, de seguit que poguem — i si el meu company de Govern, el senyor Martí Esteve, donades les possibilitats econòmiques, m'ho permet i m'hi ajuda, què jo sé que ho farà — a establir noves beques pels nois de segon ensenyament.

El Sr. CARRERES I ARTAU: I el Parlament, que no és res?

El Sr. CONSELLER de Cultura: Al Parlament, ja us ho durement després; no us precipiteu. Veig que n'esteu molt gelós del Parlament. No sé com haveu pogut estar-ne tant temps allunyats! (*Rialles.*)

El Sr. CARRERES I ARTAU: Amb molt de gust; amb el sol disgust d'enyorar-lo. (*Rumors.*)

El Sr. CONSELLER de Cultura: I ara jo voldria adreçar unes paraules al meu estimat amic Fronjosà. A ell he de dir-li que les beques que demana al Govern de la Generalitat de Catalunya, no sols per a estudiants universitaris o de segon ensenyament, sinó pels estudiants d'institucions tècniques i professionals, com ja li havia dit personalment un dia que vaig tenir el gust d'assistir a la Comissió, constitueixen un dels primers projectes que, en sentit de beques, pensa realitzar el Govern de Catalunya.

(*Entra a la Cambra l'honorable Conseller de Justícia i Dret.*)

Ara jo voldria dir — i també em plauria convence'l, que l'obra del Patronat de la Universitat autònoma de Barcelona és una obra dintre de la qual s'hi veu la preocupació, la tendència i la voluntat completament clara de l'orientació en el sentit de facilitar aquests estudis als obrers aptes que volguessin seguir-los. Sap el senyor Fronjosà que a la Universitat de Barcelona, des de l'any passat, s'hi han celebrat els cursos destinats a obrers, cursos que han tingut un èxit tan gran l'any passat, que enguany el Patronat autònom de la Universitat de Barcelona pensa estendre'ls, no sols aquí a Barcelona, sinó fora de Barcelona mateixa. I així està ja preparant-se, d'acord naturalment amb organismes obreristes, diguem-ne per entendre'ns millor, d'aquestes altres ciutats que ara vaig a referir. S'estan preparant ja cursos d'aquests a Girona, a Figueres, a Sabadell, a Igualada, a Arenys i a altres ciutats on hi hagi organismes que col·laborin amb el Govern de la Generalitat, com són els Ateneus d'aquestes ciutats a què abans em referia, per dur-ho a bon terme. Més: el Patronat de la Universitat de Barcelona, impulsa, d'acord amb el Consell Regional de Segon Ensenyament de Catalunya, l'establiment d'una institució a Barcelona on puguin anar-hi, les hores que tinguin de lleure, els obrers, per a poder fer el batxillerat. Li confirmarà més aquest pla que té el Patronat de la Universitat autònoma de Barcelona, l'acord

d'aquest Patronat amb l'entitat benemèrita de la qual una bona part d'honor en toca a l'amic Fronjosà; em refereixo al Polytechnicum, amb el qual el Patronat s'ha posat d'acord perquè tot el que sigui cosa universitària dels estudis que no pugui professar el Polytechnicum, passi a la Universitat de Barcelona, i que totes aquelles altres coses que pel seu caràcter social va millor que es faci al Polytechnicum, quedi dintre d'aquesta institució.

Amb això, naturalment, no és que es faci tot el que es podria fer en aquest sentit que defensa amb tant de fervor l'amic Fronjosà, però ja ens assenyala la tendència i ens demostra que el Patronat com el Govern de Catalunya, de seguida que puguin, aniran intensificant l'obra de la popularització de la cultura.

I ara em perdonarà; no voldria dir-li en to de debat — jo m'ho explico per la passió forta que ell posa en les seves intervencions —, em perdonarà que jo en aquest moment hagi de fer una defensa del Patronat Universitari de Barcelona. Aquesta tendència que ell vol, ja es demostra i ja s'anirà intensificant. Ara, d'aquí a fer una crítica dura i severa contra el Patronat Autònom de la Universitat de Barcelona, com ell féu ahir, hi ha una gran distància. Jo pregaria al meu estimat amic Fronjosà que pensi tot el que ha fet el Patronat de la Universitat autònoma de Barcelona, en el sentit de catalanització d'aquella casa, on tanta falta hi feia, sobretot en certes aules; en la transformació que ha fet de mètodes d'ensenyament; en la manera acollidora com ha obert les portes a elements que, tot i no essent universitaris, són d'una alta valor dintre de l'intellectualisme de Catalunya; en l'encert d'haver abolit els exàmens d'assignatures, reduint-los a un examen d'ingrés, un al mig de la carrera i un al final. En fi, jo no puc entretenir-me ara a fer l'elogi que jo voldria fer i fervorós per cert de l'obra i de la tasca intensíssima en tots sentits, que s'ha fet dintre de la nostra Universitat. Però sí que desitjo que l'amic Fronjosà, com tots els Diputats estimin en el que val l'obra del Patronat de la Universitat autònoma de Barcelona. Jo n'estic tan convençut i lamento tant que aquí es digui la més petita cosa contra aquest Patronat, perquè sé el que ha hagut de lluitar, el que ha de lluitar i haurà de lluitar encara, amb dificultats que trobarà de part de qui ja poden suposar. Em dol que se li pugui treure ni un petit bri d'autoritat de la que tan bé s'ha guanyat. Lamento tant en l'ànima certes campanyes que s'han fet, que jo, dintre d'aquest any, penso donar-me a una propaganda, a la qual invitaré els universitaris i els no universitaris que s'interessin per la Universitat, a una propaganda popular sobre l'obra que ha fet, sobre la revolució formidable en sentit espiritual, que ha dut dintre de la Universitat el seu Patronat autònom. Cal fer conèixer i estimar pel poble la nostra Universitat.

Hem de pensar tots, ens ho fan témer certs símptomes, ja hi ha un dels membres d'aquest Patronat que ha dimitit, en certes resistències en què ha topat i toparà gràcies al sentit renovador de catalanitat, que té el Patronat autònom de la Universitat de Barcelona. Jo només voldria que els Diputats i ara m'adreço a tots, jo només voldria que els Di-

putats d'aquesta Cambra, que un dia ja en col·lectivitat, ja individualment, jo en faria un gran plaer d'acompanyar-los, anessin a fer una visita, de ben a la vora, a la Universitat de Barcelona, i sentissin de viva veu dels que han portat a terme aquesta renovació tots els avantatges que hi ha dintre d'aquella casa d'ençà que hi existeix el Patronat autònom. Cal que es convenci el poble de la necessitat que hi ha, per damunt de les institucions primàries, que cap Govern pot oblidar tampoc, de preocupar-nos dels organismes de cultura superior, com la Universitat, que representa l'esperit i que representa el suprem pensament que ha d'animar totes les altres institucions de cultura.

No vulgui dir això que jo em desentengui ni de lluny de totes aquestes altres institucions de caràcter primari, però, malauradament, per una incomprensió absurda de molts amics que ara se n'adonen, que ens havien de donar molt més en l'Estatut de Catalunya, no podem intervenir directament l'ensenyament primari, sinó per procediments indirectes, ja sigui amb els cursos de perfeccionament de la Normal de la Generalitat, ja sigui amb l'Escola d'Estiu, ja sigui amb conferències i cursos, ja sigui amb publicacions i altres institucions complementàries, que jo m'esforço d'anar instituint, en silenci, però amb eficàcia, per a poder intervenir l'escola primària. Malauradament, repeteixo, no podem intervenir directament l'escola primària; però podem intervenir directament la Universitat, i la podem intervenir amb figures de primer ordre, tan il·lustres com els membres que representen Catalunya dintre aquest Patronat Universitari.

Això és tot el que jo volia dir avui. Abans d'acabar, però, jo pregaria a tots els Diputats, que ja sigui els que hagin de presentar esmenes, ja sigui els que hagin de defensar-les, miressin d'ésser breus, per la urgència que revesteix aquesta Llei. Tots sabem que està a punt de començar el curs. Tots sabem que hi ha estudiants que esperen aquestes beques, i així facilitarem aquesta tasca, una de les que s'ha imposat el Govern de la Generalitat, que és de procurar mitjans a aquells estudiants, que tot i essent aptes, no tenen mitjans econòmics per a seguir els seus estudis. He dit. (*Molt bé!, en la Majoria.*)

El Sr. CARRERES I ARTAU: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Carreres i Artau.

El Sr. CARRERES I ARTAU: Per a rectificar alguns conceptes, potser millor, aclarir, del meu estimat amic senyor Ventura Gassol. El senyor Gassol ha parlat d'un atac sistemàtic, reiterat, que de temps ve organitzant aquest Diputat contra el Patronat de la Universitat de Barcelona; l'ha qualificat també de vergonyant. Estic veritablement astorat. Un home que publica un fascicle, que el publica, el reparteix i l'anuncia i ha pogut ésser comprat per qui ha volgut; que ha tingut el gust, àdhuc, d'enviar-lo a algun dels companys d'aquí, no sé què hi ha de vergonyant en tot això, no sé que hi hagi una manera més normal de plantejar les qües-

tions; si hagués fet un fascicle anònim, solapat, que l'hagués enviat d'esquilllentes...

El Sr. CONSELLER de Cultura: No em referia únicament al fascicle. La V. S. té a la consciència l'haver fet altres propagandes de les quals no se'n veu ni ombra en aquest fascicle.

El Sr. PRESIDENT: És difícil penetrar dintre les consciències dels senyors Diputats, senyor Carreres. (*Rialles.*)

(*Entra a la Cambra l'Honorable senyor President de la Generalitat.*)

El Sr. CARRERES I ARTAU: En canvi, si algú tenia motiu de fer-ho, seria aquest Diputat, que en absència meva d'aquest Parlament, per causes que no depenien de mi — perquè la disciplina política sempre s'ha de considerar quelcom superior —, no podent-me defensar, el senyor Gassol, sempre tan cavallerós, no ho va ésser amb mi i parlà de gent que escandalitzaven amb les seves prèdiques i propagandes. Senyor Gassol, la V. S., que és un escriptor de raça i de professió, m'estranya que tingui tan poc respecte als furs de la ploma...

El Sr. CONSELLER de Cultura: Però si jo els respecto, absolutament, doctor Carreres!

El Sr. CARRERES I ARTAU: Però la Vostra Senyoria sap que en absència nostra, en una de les sessions — no sé què es discutia —, va atacar, segons vaig llegir al DIARI DE SESSIONS i a la premsa, la meva actuació. Això no està bé.

El Sr. CONSELLER de Cultura: No ho recordo, però ho deuria fer suaument, encara que hauria estat millor que vostè hagués estat aquí.

El Sr. CARRERES I ARTAU: Jo li vaig recordar en una altra ocasió. Pel restant, ben volgués companys, jo els pregaria que no incorreguessin en una mena de lloc comú que es va formant en el sentit de què, no atacar, sinó fer crítica de la constitució del Patronat, fer propostes de reforma d'aquest Patronat, per tal d'encaminar la Universitat envers viarany autènticament autònoms, es considera que això és atacar el Patronat i la Universitat. Jo he gastat en aquesta Cambra, en aquest assumpte, una lògica perfectíssima, cristallina; no pot ésser més correcta. Permetrà el senyor Gassol que li recordi que, en definitiva, no he fet més que una profecia, que s'ha complert. Tots els senyors Diputats que m'escolten — recordo que el senyor Casademunt hi va intervenir, o almenys em va interrompre — tindran present que, quan s'anava a publicar, més ben dit, quan es va publicar el Decret per a poder concedir l'autonomia a la Universitat amb facultat de poder designar els representants que havien de constituir el Patronat, vaig fer un prec al senyor Gassol, i jo li deia: «Senyor Gassol, senyor Conseller de Cultura, procuri que aquests cinc membres del Patronat que han de representar la Universitat de Barcelona i la Generalitat — dels cinc de l'Estat no en parlem, l'Estat ha de salvar dintre aquest sistema mixt els seus interessos i no ens hi hem de ficar, que elegeixi qui vulgui — respecte d'aquests cinc vocals del Patronat, dic, que han de representar la Generalitat i la Universitat, tingui la delicadesa, tingui la bondat, tingui l'amabilitat — això ho deia públicament aquí, després

d'una sèrie de converses privades, perquè no vinc aquí sinó després de veure que no he pogut convèncer privadament —, tingui l'amabilitat de què la Universitat els elegeixi». Encara li deia més: «Elegeixi uns quants noms, persones prestigioses, i tingui la seguretat que, treballant com s'ha de treballar, no a manera d'electorar, sinó en un sentit patriòtic, sortiran elegides les persones que veritablement tenen més títols per a representar la Universitat.» Això consta en el DIARI DE SESSIONS. Això hauria tingut una importància decisiva per als destins de la Universitat autònoma futura, i sobretot hauria evitat aquestes crítiques que ara es dirigeixen al Patronat. El principal defecte que té el Patronat, és que no representa la Universitat. Si el Patronat són cinc senyors que ha elegit el Consell de la Generalitat a proposta del Conseller de Cultura, què hi ha d'incorrecte en dir que aquests senyors, molt honorables, algun d'ells molt amic meu, algun d'ells àdhuc col·laborador amb mi en moltes coses universitàries, no representen la Universitat? Ah!, si la Universitat els hagués elegit, llavors l'autonomia hauria entrat per uns altres viarany, perquè una part de la Universitat se sentiria representada per aquests senyors i l'altra part, pel fet mateix de la representació, controlaria la seva actuació. És precís saber que aquests senyors, o més ben dit, el Patronat, compost de deu senyors, cinc que representen la Generalitat i cinc que representen a l'Estat pel seu compte i risc, sense consultar a la Universitat per a res han formulat un Estatut que ha estat aprovat per la Generalitat — sense escoltar a la Universitat, ho remarco — i en aquest Estatut no hi ha cap article, no ha ha cap indicació de la manera de fer efectiva la responsabilitat d'aquest Patronat.

Faig aquestes indicacions, que ja veuen els senyors Diputats que les faig d'una manera molt serena, m'atreveiria a dir amb termes rigurosament jurídics, perquè no vegin en aquestes crítiques que es fa contra el Patronat un atac sistemàtic, que nosaltres l'únic que volem és que el Patronat sigui representatiu de la Universitat, que sigui autònoma — no el Patronat sinó la Universitat —, que l'autonomia de la Universitat vol dir designar també el Patronat i tenir un poder que es faci responsable davant d'ella.

Faig aquests aclariments i faig aquestes observacions per a fixar ben bé la meua posició, que no dupto és també la del meu estimadíssim amic senyor Valls i Taverner i de la de molts universitaris de gran prestigi, alguns d'ells ex-rectors de la Universitat, que en un document públic s'han dirigit a tots els organismes i a l'opinió pública general. Aquest tema, no obstant, com ha anunciat molt bé el senyor Valls i Taverner, valdrà la pena que un altre dia se'n parli, no precisament per a atacar el Patronat, sinó per a anar a la reforma del Patronat, perquè la reforma del Patronat ha de venir precisament d'una acció conjunta de la Generalitat i del Govern de la República; valdrà la pena, doncs, que un altre dia tornem a tocar aquest tema, no per a fer tasca derrotista universitària, sinó per a instaurar definitivament l'autonomia de la Universitat, que no ha estat encara instaurada,

perquè tenim una Universitat de tipus feixista, no tenim una Universitat autònoma.

El Sr. CONSELLER de Cultura : La V. S. exagera.

El Sr. CARRERES I ARTAU : No exagero gens. Si aquest argument no és correcte, impugnem-ho la V. S.

El Sr. CONSELLER de Cultura : Hauria estat feixista si l'haguéssim fet com dieu vós.

El Sr. CARRERES I ARTAU : I deixant de banda aquest incident, que té tota la importància, en quant a la solució que s'ha donat a aquest problema de la creació de les cent beques, a la V. S. se li ha escapat una afirmació de la qual n'he pres molt bona nota. La V. S. ha dit que aquest projecte de beques ha estat elaborat per la Conselleria de Cultura, d'acord amb el Patronat Universitari.

El Sr. CONSELLER de Cultura : Havent-lo consultat, es clar que sí.

El Sr. CARRERES I ARTAU : La que no ha estat consultada és la Universitat. Això jo ho afirmo. L'òrgan autèntic de la Universitat en matèria de beques, és la Junta de beques ; i aquesta, aquesta no ha estat consultada.

El Sr. FRONJOSA : No feia cap falta.

El Sr. CONSELLER de Cultura : El Govern sempre s'entendrà amb el Patronat ; i és lògic que sigui així, perquè és l'organisme suprem de la Universitat, i perquè és autònoma.

El Sr. CARRERES I ARTAU : El senyor Gassol discorreix amb una lògica perfecta, però a condició que sigui completada amb el meu punt de vista. Està bé que la Generalitat es dirigeixi al Patronat, però està bé també que la Universitat exigeixi que el Patronat la representi. Aleshores la cosa es perfectament correcta ; no demano més que un suplement d'això, que aquest Patronat, que és l'òrgan, el «*trait d'union*» entre la Generalitat i la Universitat, entre el Govern de la República i la Universitat, i la nostra reforma universitària va encaminada a això ; i és que si no ho fem, el Patronat caurà i caurà estrepitosament, i quantes més coses es faci, més estrepitosament caurà. Passarà allò que ocorre en el darrer acte de «*Samsó i Dalila*» (Rialles.), i com més fort es faci l'edifici — més fort aparentment —, més estrepitosament caurà, i si nosaltres no l'ajudem a reformar-se, caurà estrepitosament amb tota la seva obra, que hi han coses molt respectables i molt encertades, així com n'hi han d'altres que són desencertades, però el conjunt és desencertat, perquè la millor cosa, feta sense control de ningú, no admet, sobretot per a un temperament català, no admet ja cap consideració, al menys d'afectuositat.

Passem a alguns punts de vista de fons del discurs del senyor Gassol en relació amb el Projecte que debatem. Jo no sé si el senyor Gassol s'ha fet ben bé càrrec del Projecte, perquè tant de bo que el Projecte quedés aprovat com deia el senyor Gassol, però es que el projecte no està redactat com diu el senyor Gassol. El senyor Gassol diu : «Tot continuarà igual, no hi haurà més que un intent de descarregament de la part feixuga de l'administració, de la part econòmica, que tampoc es fa avui a la Universitat, la qual quedarà encomanada a un Institut d'Acció Social i Universitària ; tot el res-

tant quedarà igual.» Es això el que ha dit el senyor Gassol?

El Sr. CONSELLER de Cultura : Sí, però m'agrada aclarir-ho, perquè la V. S. ho interpreta com millor li plau per al seu parlament. Jo he dit que les beques que crea la Generalitat, la Generalitat vol que siguin administrades de la manera que a ella li plagui, i això no és cap desconfiança.

El Sr. CARRERES I ARTAU : Jo he pres nota del que el senyor Gassol ha dit que sols la tasca administrativa es passa a l'Institut.

El Sr. CONSELLER de Cultura : La part de cosa administrativa.

El Sr. CARRERES I ARTAU : ¿Què vol que ho traduïm en el Projecte aquest punt de vista? Perquè, aleshores, estarem entesos.

El Sr. CONSELLER de Cultura : Ja hi és en el sentit que dic jo.

El Sr. CARRERES I ARTAU : Jo faig una esmena en aquest sentit, i ja li demanaré la signatura a la V. S.

El Sr. VALLS I TABERNER : Per a l'administració de cabals, no cal l'Institut.

El Sr. CARRERES I ARTAU : Que administri, és una diversió com una altra! (Rialles.)

El Sr. CONSELLER de Cultura : ¿Ja estan d'acord els senyors Carreres i Artau i Valls i Taberner? (Rialles.)

El Sr. PRESIDENT : Ordre : senyors Diputats.

El Sr. CARRERES I ARTAU : Es que estem en el moll de l'os de la qüestió. Si la V. S. està conforme amb això...

El Sr. PRESIDENT : Jo li prego que continuï.

El Sr. CARRERES I ARTAU : Oh, Sr. President, és que aquests diàlegs són la manera d'entendre's. (Rialles.)

El Sr. PRESIDENT : Ja tindran ocasió de rectificar en tot cas en una altra intervenció.

El Sr. CARRERES I ARTAU : Ja es podrà veure en una esmena que aquest Diputat, conjuntament amb estimats companys, presentarà, i aleshores estarà acabada aquesta qüestió.

Però anem a la part pràctica d'això. Tota aquesta actitud, aquesta posició del senyor Gassol té una traducció pràctica. Com se sab, la Universitat ha fet un cartell de beques, que ja és tradicional, i des del primer any que es fa, del que quan s'entri en la discussió de l'articulat se'n donarà un exemplar als senyors Diputats. I jo pregunto : les beques que hi ha de la Generalitat han de mantenir-se o s'han de treure del cartell?

El Sr. CONSELLER de Cultura : Les beques de la Generalitat han d'ésser administrades per l'Institut.

El Sr. CARRERES I ARTAU : ¿Les hem d'anunciar o no?

El Sr. PRESIDENT : Segueixi la V. S., perquè potser amb interrogacions no és la forma més addient de discutir ; ja el senyor Conseller contestarà quan cregui pertinent.

El Sr. CARRERES I ARTAU : Perfectament. De manera que jo, gairebé després d'aquestes manifestacions del senyor Gassol que agraeixo profundament, ja no tinc res més que dir. Per tant, jo invitaria a què després d'aquesta discussió de totalitat, si la Comissió ho creu pertinent, estu-

diessin les esmenes per arribar a una solució de concòrdia. Quan jo ahir demanava la retirada del dictamen, no era cap acte d'obstrucció, sinó perquè creia que l'assumpte val la pena d'estudiar-lo i de veure d'arribar a una solució de concòrdia.

I res més. No em vull referir a aquell episodi de l'smoking...

El Sr. CONSELLER de Cultura. No reincideixi.

El Sr. CARRERES I ARTAU : És que no em va entendre el senyor Gassol. Jo mai he anat contra l'smoking.

El Sr. PRESIDENT : Ja està resolt aquell incident.

El Sr. CARRERES I ARTAU : Jo el que deia és que es pot anar a la cacera o al lluïment de l'smoking, a condició de què els fins primaris i vitals de la Universitat quedin complerts.

El Sr. CONSELLER de Cultura : Ja era un fi l'anar a commemorar la República amb solemnitat.

El Sr. CARRERES I ARTAU : No digui això, perquè li recordaré aquella arenga que «don Prudencio» fa en «La Merienda Fraternal» d'en Rossinyol. «Si només per berenar ens reunim tres mil, — diu l'humorisme de Santiago Rossinyol — què no farem el dia que ens decidim a proclamar la República!» Què no farà el senyor Gassol el dia que vulgui fer una obra positiva a la Universitat, començant la revolució per vestir smoking. (*Rialles i rumors.*)

El Sr. CONSELLER de Cultura : Oh, si pogués fer tot el que voldria, doctor Carreres!

El Sr. VALLS I TAVERNER : Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula el senyor Valls i Taverner, per al·lusions.

El Sr. VALLS I TAVERNER : Efectivament, demano la paraula per al·lusions dintre del debat de totalitat.

El senyor Gassol m'ha alludit, i també el senyor Carreres i Artau, en aquest debat, i aprofitaré l'ocasió per fer algunes consideracions respecte del Projecte de Llei que estem discutint, independentment de les manifestacions que hagi de fer en la discussió d'alguna de les esmenes, si és precís; però aquí em referiré a consideracions de caràcter general.

El senyor Gassol ha parlat del Patronat Autònom de la Universitat de Barcelona, i jo m'he permès indicar-li que d'aquesta qüestió seria potser més oportú que un dia en parléssim més amplament. Crec que realment és una qüestió en la qual hi ha discrepàncies fondes entre el senyor Gassol i els que comparteixen la seva opinió, i entre nosaltres; no és ara potser el moment oportú de discutir-les, perquè seria una cosa excessivament detallada i vindria a entorpir la discussió d'aquest Projecte de Llei, que el mateix senyor Gassol ha demostrat interès en què pogués aprovar-se amb relativa facilitat. De manera que jo manifesto només al senyor Gassol, que la meva disconformitat, la meva censura positiva, sentida, fonda, contra el Patronat, contra l'organització de la Universitat actual i contra l'obra que el Patronat ha realitzat, la reservo per ocasions més a propòsit.

Aquest Projecte de Llei que se'ns ha presentat i que està avui a la discussió de la Cambra, en realitat en examinar-lo hom té la preocupació de la finalitat principal a què respon, perquè hom creuria primer, que la finalitat principal és la creació de cent beques, però aquesta creació de cent beques ve en l'art. 7.º, o el 8.º o bé el 9.º, i tota la primera part de la Llei, l'art. 1.º, que acostuma a ésser en les Lleis el substancial, diríem, el que representa l'enunciat principal de la Llei i del qual deriven els altres, es refereix a l'Institut d'Acció Social, Universitària i Escolar, aprovat el 12 de juny de l'any passat, al qual naturalment no és ara tampoc ocasió que jo m'hi refereixi, perquè absents de la Cambra en aquell moment no vàrem tenir ocasió de manifestar la nostra disconformitat, la nostra oposició a aquell Projecte de Llei que convalidava un Decret creant aquest Institut, però tindrem ocasió segurament en tractar-se de matèria pressupostària d'entrar en l'examen d'aquest Institut, i de recordar, àdhuc, aleshores, també com en aprovar-se el Pressupost vigent en aquesta Cambra, aquest Institut que venia amb una consignació pressupostària petita, de cop i volta per una esmena d'alguns elements de la Majoria, retallant altres consignacions, vegé créixer considerablement la seva consignació, d'una manera súbita i d'una manera impensada. Tot això tindrem ocasió de discutir-ho, si de cas, quan vingui la discussió del nou Pressupost, o en altres ocasions. Tampoc vull referir-me ara d'una manera detallada a aquest punt, però sí remarcar que la finalitat de la Llei sembla ésser principalment el nodrir aquest Institut de mitjans encara majors, d'atribucions, de càrrecs dintre d'ell, Secretariats, Agents informatius, etc., i un dels elements del qual se serveix actualment el Govern de la Generalitat per donar aquest favor, aquesta protecció a aquest Institut d'Acció Social i Universitària, és el de la creació d'aquestes beques.

Per altra part, potser s'hi trobi també una altra finalitat. S'ha dit també en aquesta Cambra — i jo també participo d'aquesta opinió —, que les beques han vingut ara urgentment, sobtadament, no amb l'antelació necessària perquè amb temps es pogués organitzar aquest sistema de beques del Projecte de Llei, per a subsanar les equivocacions comeses pel Patronat Universitari respecte a la qüestió de l'ensenyament lliure. Senyor Gassol, jo comparteixo en aquest punt les opinions emeses aquí de censura contra la manera com obra el Patronat Universitari en suprimir l'ensenyament lliure. Jo no entraré a discutir el problema de l'ensenyament lliure, de la seva conveniència o no, però crec que quan es tracti amb amplitud del problema de l'ensenyament, en podrem tractar, i no vull allargar el problema amb aquesta discussió; però és evident que, qualsevol que sigui l'opinió que hi hagi respecte d'aquest problema, la forma súbita, la forma sobtada, la forma brusca com va ésser suprimit l'ensenyament lliure va portar, no solament perjudicis a individus, sinó àdhuc entorpiments a la vida universitària, i va causar aquestes despeses poc normals de viatges i dietes d'estudiants que s'havien d'anar a examinar a altres Univer-

sitats a corre-cuita. Però, naturalment, això ara es tracta de corregir-se o d'atendre una mica les pertorbacions que ha produït aquesta mesura del Patronat Universitari, amb aquesta creació de beques.

A mí, de totes maneres permeteu-me que us digui encara — i no vull insistir més que amb aquesta petita manifestació respecte de l'ensenyament lliure—, que m'estranya que hagi estat precisament l'Esquerra Republicana de Catalunya, la que hagi advocat per aquesta supressió de l'ensenyament lliure, quan tants elements d'ella, àdhuc dintre dels que componen la Majoria d'aquesta Cambra, han intentat, amb èxit o sense èxit, això jo no ho sé ni em consta, aprofitar l'ensenyament lliure per treure, per obtenir títols i diplomes que en la seva joventut, per manca de facilitats o d'ocasió, no havien pogut aconseguir. De manera que l'agraïment a l'ensenyament lliure sembla que més aviat hauria d'haver vingut dels bancs on se n'han donat casos, com es poden haver donat casos en els altres bancs de la Cambra, però en aquests altres bancs no estem amb aquesta contraposició radical i absoluta contra l'ensenyament lliure, del qual ens n'hem beneficiat molt.

El Sr. XIRAU : Però, un Professor no hauria de parlar d'agraïment a l'ensenyament lliure !

El Sr. VALLS I TAVERNER : Sí, sí, d'agraïment a l'ensenyament lliure ; jo m'he beneficiat d'aquest ensenyament lliure ; jo l'he seguit en l'època dels meus estudis, de manera que no tinc perquè negar que l'he considerat un avantatge dintre de la meua carrera.

El Sr. CONSELLER de Cultura : També em sorprèn a mí que un Professor digui això !

El Sr. VALLS I TAVERNER : Doncs, a mí, no.

El Sr. CARRERES I ARTAU : Són dos punts de vista molt respectables.

El Sr. CONSELLER de Cultura : Ja us diré després amb breus paraules, el sentit que nosaltres hi hem donat.

El Sr. VALLS I TAVERNER : Jo he dit, senyor Gassol i senyor Xirau, permetint-me, que en la qüestió de principi respecte de l'ensenyament lliure, no hi entrava avui, però que en la supressió absoluta, brusca, radical, súbita que s'ha fet, sí que jo hi puc manifestar clarament la meua opinió, perquè crec que és conexas amb el problema que estem discutint, quant a aquesta presentació de Projecte de Beques crec que respon, en part, a subsanar els inconvenients d'aquesta supressió súbita de l'ensenyament lliure a la Universitat de Barcelona.

El senyor Gassol indicava en el seu discurs, respecte del senyor Carreres i Artau, que la Universitat ha estat consultada perquè el Patronat té una representació en el Consell de Cultura.

El Sr. CONSELLER de Cultura : I a l'Institut d'Acció Social i Universitària, també.

El Sr. VALLS I TAVERNER : Però jo el que agrairia al senyor Gassol, és que quan es parli de consultes a organismes docents s'entengui bé que la consulta en molts casos no convé que sigui per procediments de tercer grau, és a dir, que si la Universitat està regida per un Patronat i aquest té un Delegat en el Consell que s'ocupa d'això, no

es pot entendre que la Universitat ha donat el seu parer per aquest procediment de delegació en delegació, donant la seva representació a un individu que forma part d'un Consell.

El Sr. CONSELLER de Cultura : Estem d'acord amb el Patronat en fer aquesta llei ; se l'ha consultat, apart del representant que té directament el Patronat. Jo mai no em dirigiré per consultar una cosa a la Universitat, individualment a tots els universitaris, sinó que buscaré l'organisme suprem i que jo crec que els representa, encara que el Dr. Carreres i vostè creguin que no.

El Sr. VALLS I TAVERNER : Però ha estat consultat oficialment el Patronat ?

El Sr. CONSELLER de Cultura : Sè l'ha consultat de la manera que s'ha de consultar.

El Sr. VALLS I TAVERNER : Això no és un informe. Això és un canvi d'impressions, és una conversa, però no hi ha cap informe oficial de la Universitat.

El Sr. CONSELLER de Cultura : Però, creu que s'han d'anar a fer dos rapports ?

El Sr. VALLS I TAVERNER : Aquí a la Cambra hem de seguir una sèrie de procediments.

El Sr. CONSELLER de Cultura : Aquí, sí ; però, fora no.

Er. VALLS I TAVERNER : Permeti'm el senyor Gassol que sustenti que aquesta és la meua opinió.

El Sr. CARRERES I ARTAU : Se'm permet una interrupció ?

El Sr. PRESIDENT : La Presidència en aquests moments no pot permetre interrupcions. Segueixi el senyor Valls i Taverner en l'ús de la paraula. D'altra manera, arribaríem a un diàleg que empetitiria el debat. No es donen compte els senyors Diputats que un debat acadèmic s'està empetitint per moments i gairebé degenera en una conversació que no és pròpia d'un Parlament ? Segueixi en l'ús de la paraula el senyor Valls i Taverner.

El Sr. FONTBERNAT : Hi haurem de prendre part els no lletrats. (Rialles.)

El Sr. VALLS I TAVERNER : Per què no ? Jo entenc que no és superior un universitari a una altra persona de la societat. Jo sóc contrari a aquesta divisió d'estaments i no crec que un intel·lectual hagi d'ésser forçosament superior ; inclús hi han intel·lectuals que hem poden merèixer menys consideració que la gent del poble, senzilla.

Es natural que hom s'adreci al Patronat Universitari, que avui és l'organisme representatiu de la Universitat. No importa si el representa bé o malament. Però aquestes comunicacions no poden reduir-se a meres converses, perquè les relacions entre organismes són generalment per mitjà de comunicacions, d'informes, etc.

El Patronat, a més hauria pogut segurament portar aquí els assessoraments que s'haguessin cregut convenients ; però no entrem en aquesta matèria. Però és que aquesta matèria per a portar-la en forma adequada i la més convenient, no hauria estat per demés, al meu entendre, que haguessin estat consultades també les principals associacions escolars, perquè en una cosa que fa referència a l'estament escolar, no és sobrer un informe, una opi-

nió de l'estament escolar organitzat. Aquest és el meu entendre.

Però en realitat, en aquest projecte, encara que el senyor Gassol manifesti el contrari, s'hi ve clarament a retirar de la Universitat unes funcions que actualment exercia; i aquestes funcions, jo comprenc que si la Generalitat diu que es refereix a les beques per ella creades, prefereix ara que s'encarregui un altre del control, de l'organització d'aquest regisme de les beques, jo ho sentiré, perquè sense entrar ara a la qüestió del Patronat Universitari autònom, si representa o no la Universitat, en realitat és treure, és desglossar de la Universitat unes funcions per atribuir-les a un Institut, a un organisme que representa una complicació més dintre del rodatge dels organismes burocràtics i administratius de la Universitat de Catalunya. De totes maneres, jo crec que això es referirà a les beques creades per la Generalitat, és a dir, aquelles que sosté la Generalitat...

El Sr. CONSELLER de Cultura: Exclusivament.

El Sr. VALLS I TAVERNER: ... i procedents de les Diputacions, de les corporacions de les quals la Generalitat és hereva, però no aquelles altres beques que no han estat creades per la Generalitat o organismes antecessors seus, o sigui que aquestes no estan afectades per aquesta Llei.

El Sr. CONSELLER de Cultura: Ja ho hem dit.

El Sr. VALLS I TAVERNER: Perdoni el senyor Gassol, però és que ahir en alguns moments vaig estar fora del Saló. Però el que m'estranya d'aquest Projecte de Llei, és que en aquesta administració de beques de la Generalitat, hagi hagut d'ésser atribuïda la part econòmica a un organisme independent de l'organització econòmica de la Generalitat. ¿Per què l'administració dels caudals d'aquestes beques ha de passar a una caixa autònoma especial? Sempre hem tingut molts de nosaltres la convicció, la idea contrària a aquestes caixes autònomes, i ara, resulta...

El Sr. COROMINES: No és cap caixa autònoma.

El Sr. VALLS I TAVERNER: Sí, senyor Coromines. Aquestes beques, tal com es presenta aquest Projecte de Llei, vindran a formar un fons comú, i aquest fons comú, s'administrarà per una mena de caixa autònoma.

El Sr. CONSELLER de Cultura: No és cap caixa autònoma.

El Sr. VALLS I TAVERNER: No en diem caixa autònoma, però té un caràcter semblant. Perquè la Caixa de la Generalitat no pot pagar directament els becaris.

El Sr. CONSELLER de Cultura: Ja li diré després quan acabi.

El Sr. VALLS I TAVERNER: Respecte algun d'aquests problemes, en defensar breument les esmenes que facin referència, tindrem ocasió d'exposar el nostre punt de vista.

Però ara, en aquestes manifestacions de caràcter general que jo he volgut fer alludit pels dos oradors que m'han precedit en l'ús de la paraula, jo voldria per acabar, si el senyor Gassol m'ho permet...

El Sr. CONSELLER de Cultura: Amb molt de gust.

El Sr. VALLS I TAVERNER: ...sinó és una incorrecció el que jo, després d'haver parlat al Conseller de Cultura, reculli una de les seves manifestacions, li diré que m'ha estranyat el fet de què en referir-se a uns actes als quals, pel que es veu, es varen fer allusions ahir quan jo estava absent, en referir-se a uns actes universitaris, fossin d'smoking o d'americana, el cas és igual, el senyor Gassol m'ha renyat, gairebé diríem d'una manera quelcom agra, perquè semblava que...

El Sr. CONSELLER de Cultura: Es que em distreia! Què vol que li digui? La seva expressió de cara em distreia.

El Sr. VALLS I TAVERNER: Pel que veig, hauré de fer un esforç per a no ésser tan ingenu i evitar expressions de cara que desplauen a la V. S...

El Sr. CONSELLER de Cultura: Jo li agrairé.

El Sr. VALLS I TAVERNER: ...i sols exterioritzaré les meves idees amb manifestacions verbals. Però ja que ha donat lloc aquesta expressió meva a la molèstia del senyor Gassol, diré que no comprenc com el senyor Gassol podia fer un elogi d'uns actes universitaris, quan sembla que en relació a la Universitat, el que ha d'interessar és l'eficiència docent, la capacitat dels Professors i no el caràcter polític volent-se donar una significació política determinada, perquè la Dictadura...

El Sr. CONSELLER de Cultura: No, no, no és igual que la Dictadura. El republicanisme és quelcom essencial.

El Sr. VALLS I TAVERNER: Primo de Rivera deia igual.

El Sr. CONSELLER de Cultura: Es que la Dictadura no tenia raó i nosaltres sí.

El Sr. CARRERES I ARTAU: La Dictadura que nomenava Doctor Honoris Causa a don Alfons.

El Sr. VALLS I TAVERNER: A nosaltres ens interessa, per damunt de tot, l'eficàcia de les coses i no la faramalla externa sigui del color que sigui. I per això, jo he pogut fer una expressió d'estranyesa. Es per això.

El Sr. CONSELLER de Cultura: ¿Però no sap què era aquell acte? Era la commemoració de la República.

El Sr. VALLS I TAVERNER: Però en la Universitat el que interessa és que la Universitat, científicament, tingui una eficàcia i tingui una competència i una utilitat, compren?

El Sr. CONSELLER de Cultura: D'acord.

El Sr. VALLS I TAVERNER: Perquè d'altra manera haurem de veure quins són republicans cent per cent i quins ho són cent cinquanta per cent, i veure també quins no ho són.

El Sr. CONSELLER de Cultura: Ja ho sabem.

El Sr. VALLS I TAVERNER: I podria ésser que, encara que formant part del Patronat Universitari, hi hagués qui no tingués una eficàcia en la seva acció universitària, en aquest sentit, naturalment, nosaltres, per moltes manifestacions i actes que es fessin, no podríem donar aquella confiança necessària perquè no s'obtidria aque-

lla utilitat pràctica que creiem que ha de tenir l'acció universitària. (*Molt bé!, en la Minoria de Lliga Catalana.*)

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Conseller de Cultura.

El Sr. CONSELLER de Cultura: Breus paraules, perquè no sembli una desatenció a les que m'ha dirigit el senyor Valls i Taverner. Jo només volia desfer en absolut, la idea de protecció que representa per a l'Institut d'Acció Social Universitària el fer-li portar el control d'aquestes beques, perquè com sap la V. S., d'aquestes beques no en reservem ni el percentatge més petit per a ningú. Jo he explicat que se li feia una obligació més, que és la de tenir cura d'això. Si la V. S. no oblidà els primers articles de creació d'aquest Institut, veurà que aquell Institut precisament va ésser creat per això, i si li donem ara aquestes facultats no és que les treiem de les que ja té la Universitat; les que ja té les hi deixem. Si separem aquestes, és per l'afinitat que tenen les beques amb tota la tasca que s'ha imposat i és la seva obligació, l'Institut d'Acció Social Universitària, tasca la qual és ajudar l'estudiant: té cura de les residències, àdhuc gestionar si un dia els és necessari d'anar a una clínica, si han d'adquirir llibres que no tenen, etc. És evident que per afinitat era més lògic que encomanéssim les beques a aquest Institut. De manera que res en absolut de protecció especial.

Em parlava també de la precipitació en presentar aquest projecte. Si l'hagués pogut fer l'any passat, no hauria esperat a fer ara la creació de beques. Jo he pogut crear beques quan l'estat dels pressupostos, d'acord amb la consulta que vaig fer al senyor Martí Esteve sobre les possibilitats econòmiques, em va permetre fer-ho, i per això vaig apressar-me perquè entressin en aquest curs. Tant de bo hagués passat a la darrera sessió del període anterior, perquè així no s'hauria produït el retard que ara es produeix.

Referent a l'ensenyament lliure, no sé si la V. S. era aquí; però jo vaig fer un discurs molt extens explicant el sentit que nosaltres li donàvem. A mi em sorprenia que un professor defensés això, perquè l'ensenyament lliure no és tal ensenyament: és una expensió de títols als estudiants que estudien lliures. Nosaltres desitgem que la Universitat no sigui una oficina expedidora de títols, sinó un laboratori on s'hi treballi i nosaltres — ho dèiem ja l'altre dia —, l'esperit nostre, era abolir la distinció de classes, diguem-ne, que feia que els estudiants lliures no tinguessin la mateixa categoria que els oficials. Nosaltres en abolir l'ensenyament lliure no ho fèiem perquè un jove amb aptituds no pogués estudiar, sinó per aconseguir que en lloc d'estudiar en dolents condicions, vingués la Generalitat, li pagués unes beques i aleshores pogués assistir als treballs d'investigació tan necessaris amb els nous procediments que hi han establerts. Aquesta és la finalitat. Ara, que ningú no creurà que les VV. SS. s'interessin més per aquestes beques i per l'ensenyament lliure que nosaltres, perquè és evident que el Govern de Catalunya ha demostrat i demostrarà encara, que s'interessa més que ningú per aquesta qüestió, perquè altrament nosaltres hau-

ríem trobat moltes més beques instituïdes i resolt aquest problema que ara ens trobem amb tantes dificultats per a resoldre.

I finalment, jo no puc fer ús del procediment que em dona la V. S. per a consultar abans de fer aquesta Llei tots els organismes culturals i entitats i coses escolars, perquè si per crear aquesta Llei hagués hagut de fer totes aquestes consultes, una cosa que és evident que ha de complaure a tothom com és la creació de cent beques, trobo que hauria estat seguir un procediment molt poc expeditiu.

I, finalment, he de remarcar que, en absolut, no se li dona el caràcter de caixa autònoma. Aquest Institut, ja ho diuen les bases de la seva creació, està obligat a retre comptes de les despeses que faci, és, per tant, simplement una mena de controlador i administrador. I li hem confiat encara una altra cosa que ara aprofito — perquè m'ho havia oblidat de dir-ho —, i és que nosaltres no volem quedar-nos amb aquestes beques i que volem encara fer molt més en el pla definitiu i dintre del pressupost d'enguany, augmentant aquestes beques; volem fer més encara, volem llençar-nos a una propaganda per a intensificar l'aportació dels particulars, la dels Ajuntaments i la dels organismes culturals de Catalunya, i és evident que respecte d'això nosaltres no volem distreure l'atenció dels universitaris als quals ja sabem prou ocupats dintre de la Universitat i hem volgut fer un Institut que té més agilitat en aquest sentit per a treure els ingressos nous que volem obtenir.

Es clar que en el fons hi ha una cosa que reca una mica, sobretot al doctor Carreres i Artau. Jo comprenc que això és fill del seu zel, que jo gosaria dir paternal, en pro dels alumnes becaris. Hi ha una cosa que no acaba de dir, però, que amb tot se li coneix. El que el molesta és que no pugui seguir exercint aquesta mena de tutela, que diu ell...

El Sr. CARRERES I ARTAU: Això no es compra ni es ven; aquesta qualitat és una cosa amb la qual s'hi neix.

El Sr. CONSELLER de Cultura: Si estic fent un elogi de la V. S. Però això que en la V. S. admiro, a nosaltres no ens agrada i volem que els becaris tinguin les mateixes condicions que els altres estudiants. Hi ha una paraula que jo he sofert durant els meus estudis i que deu ésser molt cara a la V. S. i és la paraula fàmul, una mena de famulant. Parlo, doncs, per experiència. Els becaris fins avui no eren iguals, eren una mena de fàmuls, espirituals, que sovint se'ls feia dedicar a treballs especials de laboratori i seminaris, de vegades en detriment dels seus propis estudis.

El Sr. CARRERES I ARTAU: Això és el dret de formació.

El Sr. CONSELLER de Cultura: I volem distingir-los de manera que no hi hagi cap diferència de classe entre els becaris i els no becaris.

Són totes aquestes raons les que us volia exposar, pregant-vos que donem ja per finit el debat de totalitat per raó de la urgència d'aquest projecte que estem discutint.

El Sr. PRESIDENT: Acabada la discussió de la totalitat, va a procedir-se a la discussió de l'articulat.

El Sr. CARRERES I ARTAU : Jo havia formulat un prec en el sentit que com que hi ha un conjunt d'esmenes probablement inconexes, l'assumpte és quelcom difícil, perquè aquí ens hem trobat amb dues concepcions, i crec que si la Comissió es reunís, majorment no havent pogut reunir-se amb la modesta col·laboració d'aquesta Minoria pels motius superiors que indicava abans, crec que abreujaríem la tramitació parlamentària en l'assumpte si canviàvem impressions sobre les esmenes que han estat presentades.

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula la Comissió.

El Sr. SERRA I HUNTER : Amb l'extensió donada ja a aquest debat i amb la que s'hi ha donat avui em semblava haver contraposat les dues concepcions d'una manera suficient per a poder entrar en l'estudi de les esmenes.

Malgrat això, si la Presidència ho considera oportú, la Comissió no té cap inconvenient amb què s'accedeixi al prec del senyor Carreres i Artau.

El Sr. PRESIDENT : No hi ha cap inconvenient per part de la Presidència en què passi a reunir-se la Comissió.

El Sr. FRONJOSA : Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula el senyor Fronjosà.

El Sr. FRONJOSA : Jo em recordo que en la darrera etapa parlamentària, el senyor Conseller de Cultura va donar instruccions al President de la Comissió de Cultura perquè aquesta dictaminés en el menys temps possible el Projecte de Llei presentat. Vàrem reunir-nos fent hores extraordinàries dos dies, per a portar endavant aquest Projecte de Llei així que s'obris el Parlament. Jo no sé si aquí hi han condicions especials. Però sí sé que hi ha condicions especials segons les minories...

El Sr. PRESIDENT : Ja sap per experiència el senyor Fronjosà que no hi han diferències mai.

El Sr. FRONJOSA : El fet és el següent : que nosaltres, en aquests moments ens veiem obligats a presentar esmenes que si haguéssim tingut més temps — i no fem cap retret a aquelles coses que passaren a la Comissió, perquè ens hi vàrem conformar i la Comissió ho va acceptar — hauríem presentat per mitjà d'esmenes les objeccions que no vàrem poder acabar de fer. Després d'haver-ho comunicat als nostres companys de Minoria, es conformà la Comissió que fos així, i ara resulta que a uns senyors que renunciaven als seus deures parlamentaris...

El Sr. PRESIDENT : Senyor Fronjosà, jo prego a la V. S. que no segueixi en aquestes manifestacions, perquè això podria implicar una censura a la Presidència. Jo tan sols he de recordar a la V. S. que forma part d'un grup governamental, i que en aquest sentit ja pot portar un altre criteri sobre el Projecte de Llei. S'ha plantejat aquest cas ; demanat això, jo li prego que es produeixi en aquest sentit. S'ha demanat la suspensió de la discussió d'aquest dictamen per a estudiar unes esmenes ; una suspensió immediata, un canvi d'impressions. Per tant, senyor Fronjosà, jo li prego que concreti el seu pensament.

El Sr. FRONJOSA : Que consti, doncs, la nostra protesta per retornar aquest Projecte a la deliberació de la Comissió.

El Sr. PRESIDENT : No torna a la deliberació. Això, en la pràctica parlamentària, es dona tot sovint, senyor Fronjosà. Havent-ho acceptat la Comissió, se suspèn la sessió per menys de mitja hora, per tal que la Comissió torni ja amb una impressió global sobre les esmenes.

(Se suspèn la sessió.)

Es reprèn a un quart de vuit i dos minuts de la vetlla, sota la Presidència de l'honorable senyor Joan Casanovas.)

Lectura del Dictamen de la Comissió sobre el Projecte de Llei regulant el procediment per a l'exercici dels drets del referèndum

(El senyor Secretari dona lectura al següent :)

«DICTAMEN

Reunida la Comissió Permanent de Justícia i Dret, sota la presidència del senyor Josep Andreu i Abelló, amb assistència dels Vocals senyors Rovira i Virgili, Tauler, Mies i Codina, Ribes i Soberano, Magre, i Sol, i actuant de Secretari el senyor Carles Gerhard i Ottenwælder, per tal de dictaminar sobre el Projecte de Llei complementària del procediment per a l'exercici dels drets de referèndum llegit a la Cambra el dia 21 del proppassat mes de març, acordà, per majoria de vots, de sotmetre a l'aprovació del Parlament el següent

PROJECTE DE LLEI

Article 1.er Aquesta Llei fixa les normes i els procediments per a la iniciativa i l'exercici dels drets de referèndum, reconeguts i regulats pels arts. 33 i 34 de l'Estatut Interior de Catalunya, com a mitjà de sotmetre al vot popular l'aprovació o refús de propostes per a la dissolució del Parlament.

Article 2.ª La dissolució del Parlament català només podrà ésser sotmesa a referèndum quan, d'acord amb els preceptes d'aquesta Llei sigui proposada :

- a) Pel President de la Generalitat, i
- b) Per iniciativa autoritzada pel 20 per 100 dels electors inscrits, en votació pública.

Aquesta votació s'anomena «avant-votació referendària», als efectes d'aquesta Llei.

Article 3.er Per tal que produeixi els efectes legals la iniciativa o proposta de submissió al referèndum popular en el cas de l'apartat a de l'article anterior, el President de la Generalitat haurà de :

Primer. — Publicar la proposta al *Butlletí Oficial de la Generalitat de Catalunya* en forma de resolució motivada, sota la seva única signatura ; i

Segon. — Comunicar el text de la dita resolució al Parlament o a la seva Diputació Permanent, si aquell no està reunit.

A partir de la data de la dita notificació, hom procedirà a obrir la votació de referèndum, d'acord amb el que disposen els articles corresponents d'aquesta Llei.

Article 4.º Caldrà convocar avant-votació referendària quan hagi estat demanada en qualsevol de les formes següents :

a) Per petició feta davant el President de la Generalitat, mitjançant escrit motivat que subscrigui la representació autoritzada d'un o més partits polítics que, sols o en coalició amb altres partits, hagin obtingut en les darreres eleccions de Diputats al Parlament de la República, al de Catalunya o de renovació general dels Ajuntaments de Catalunya, un mínim de 50,000 vots.

L'acord de fer l'esmentada petició haurà d'ésser pres amb les formalitats dels Estatuts o Reglaments de l'organisme que tingui la direcció suprema del partit o partits polítics peticionaris, en Assemblea o reunió especialment convocada a aquest objecte i

b) Per peticions adreçades als Alcaldes mitjançant un escrit que porti un mínim de signatures de 2,000 electors a Barcelona, de 500 a les poblacions de 20,000 habitants en amunt, i de 250 a les de 5,000 o més habitants, i de 25 a les altres, sempre que, després de la tramitació ordenada en l'article següent, s'adhereixin a la petició dintre els Municipis sollicitants el nombre de signants que marca l'esmentat article.

Article 5.º Els Alcaldes, davant dels quals s'hagi formulat l'escrit de petició davant votació referendària autoritzat segons indica l'article anterior, disposaran, dintre dels vuit dies següents al més tard, que sigui oberta una oficina almenys per cada 5,000 habitants de la població, per a recollir signatures d'adhesió. Les dites oficines estaran obertes no menys de quatre hores diàries per un període de temps que comprengui dos diumenges.

Podran signar els electors inscrits al Cens electoral de cada Municipi, després d'identificar pels mitjans previstos a la legislació electoral, llur personalitat davant de l'Alcalde o dels delegats que aquest nomeni, i dels Consellers municipals que vulguin intervenir l'acte de signar, en els dies, hores i llocs que prèviament fixarà i publicarà l'Alcaldia.

Podran designar Interventors els partits polítics que tinguin Diputats en el Parlament català.

L'Alcaldia facilitarà plecs que seran de paper blanc i de mida no inferior a 20 per 30 centímetres, encapçalats tots ells amb la llegenda següent : «Demanem que s'obri avant-votació referendària per a la dissolució del Parlament de Catalunya».

Els signants faran constar sobre la signatura, amb lletra llegible, llurs noms i cognoms, edat, professió, domicili i número que tingui en la respectiva secció del Cens electoral.

Transcorregut el temps marcat, seran numerats, cosits i segellats amb el segell municipal, tots els fulls o plecs de cada Ajuntament o Oficina de recollida, i l'Alcalde signarà al peu de cada grup de fulls cosits, una diligència on constarà : El nombre de fulls ; el total de signatures vàlides a juí seu ; si han estat complerts els preceptes legals. A continuació, els Interventors faran constar en

llur signatura la seva conformitat o protesta fonamentada. Unit a les protestes, si n'hi ha, trametrà els plecs, dins el termini de vuit dies, al President de la Generalitat.

Si el nombre de signatures recollides a tot Catalunya és de 50,000, el President de la Generalitat procedirà d'acord amb el que disposen els articles següents :

Article 6.º No seran computades als efectes de l'article anterior, més que les signatures recollides, a conseqüència de peticions fetes als Alcaldes, en dates compreses dintre un termini de trenta dies naturals de l'any.

En el cas que les signatures recollides no arribin a 25,000, els veïns que hagin signat la primera petició de què parla l'apartat b de l'article anterior, podran ésser punits pels Alcaldes amb una multa de 100 a 500 pessetes cadascun a Barcelona, i de 5 a 100 pessetes a la resta de les poblacions de Catalunya. Aquestes multes seran exigides per la via administrativa d'obligament.

Article 7.º Feta vàlidament, en qualsevol de les formes previstes a l'art. 4.º, la petició d'avant-votació referendària, serà oberta la votació pública corresponent.

La dita avant-votació haurà d'ésser convocada pel President de la Generalitat dins els trenta dies següents a aquell en què hagi estat formulada vàlidament la petició. La data de celebració serà anunciada, almenys, amb vint dies d'anticipació.

La convocatòria serà publicada pel President de la Generalitat amb les mateixes formalitats que regeixen per a les eleccions del Parlament.

Article 8.º Les avant-votacions referendàries, així com les votacions de referèndum definitives, en tot allò que aquesta Llei no disposi d'una manera expressa, seran fetes d'acord amb els procediments, garanties i formalitats de la Llei electoral per a l'elecció de Diputats al Parlament.

Els grups constituïts en minoria en el Parlament que es tracti de dissoldre, podran intervenir les avant-votacions i votacions referendàries.

Article 9.º Per a la deguda adaptació de les normes electorals ordinàries al cas especial de les avant-votacions referendàries o votacions de referèndum definitives, caldrà tenir en compte, també, les disposicions següents :

Primera. — Els vots seran emesos mitjançant paperetes d'iguals característiques materials que les de les dites eleccions i que només portaran escrits els mots «si» o «no». Serà computada l'afirmació com a vot favorable a la submissió a referèndum, en les avant-votacions i com a vots per a la dissolució del Parlament en les votacions definitives. La denegació serà computada en sentit contrari, en els casos respectius.

Segona. — Seran nulles les paperetes que ultra el mot «si» o «no» i, si s'escau, una indicació del partit polític que les patrocina, continguin qualsevol altra indicació, les que no continguin cap resposta, i les que no expressin amb certesa la voluntat del votant.

Si la votació per disposició de la Llei electoral, és feta amb sobres, quan aquests continguin més d'una papereta, valdran per un vot si totes

són idèntiques o n'hi hagi una sola de vàlida. En qualsevol altre cas seran totes anul·lades.

Article 10. El President de la Generalitat podrà dictar les normes d'execució i adaptació necessàries, sense que puguin aquestes normes modificar les d'aquesta Llei ni les de l'electoral, més que en les adaptacions de terminologia.

Article 11. Els escrutinis parcials, els faran les meses dels collegis electorals, i el general, la Junta Superior del Cens de Catalunya. A les actes de l'escrutini parcial i del general constaran el total de sufragis emesos vàlidament i el nombre dels afirmatius i dels negatius.

El resultat de l'escrutini general serà comunicat als Presidents de la Generalitat i del Parlament i aquesta comunicació produirà tots els efectes legals, sense que hi càpiguen altres recursos que els formulats davant la mateixa Junta Superior del Cens durant l'escrutini general.

Les protestes fetes durant les votacions i les que siguin formulades durant l'escrutini general, seran les úniques sobre les quals resoldrà la Junta Superior del Cens abans de cloure l'escrutini, i contra la seva resolució no escaurà cap altre recurs.

En el cas d'empat del nombre de vots computats a l'escrutini general, tant si es tracta d'avant-votacions referendàries com de votacions definitives de referèndum, prevaldrà la voluntat expressada pels vots negatius.

Article 12. Abans que hagin transcorregut tres dies de la comunicació de la Junta Superior del Cens que assabenti el President de la Generalitat del resultat definitiu de l'escrutini general en tots els casos previstos en aquesta Llei, el mateix President publicarà el resultat al *Butlletí Oficial de la Generalitat de Catalunya*.

Article 13. El resultat de l'escrutini general de l'avant-votació referendària produirà els efectes següents:

Primer. — Si ha donat més del 40 per 100 de vots afirmatius dels electors inscrits, s'entendrà que aquesta petició equival ja l'aprovació de l'acord de dissolució del Parlament, sense necessitat de nova votació.

Segon. — Si la iniciativa ha acoblat un nombre de vots afirmatius que arribi al 20 per 100 del nombre d'electors, inscrits i no passí del 40 per 100, hom procedirà a obrir la votació definitiva del referèndum, en els termes i en la forma preceptuats per a les avant-votacions referendàries, i

Tercer. — Si el nombre de vots afirmatius no arriba al 20 per 100 del d'electors inscrits, s'entendrà refusada la iniciativa, i si aquesta ha estat formulada per un partit polític, aquest no podrà repetir-la en tot el temps que resti de vida legal al Parlament.

Article 14. — Publicada la convocatòria per a l'avant-votació i votació referendària definitiva, es considerarà obert el període electoral amb tots els efectes i restriccions que les Lleis determinen quan es tracta d'elecció de Diputats.

Article 15. — Consultat el cos electoral d'acord amb les normes d'aquesta Llei, per a la votació definitiva, s'entendrà que el referèndum és ferm i, per tant, el Parlament restarà dissolt

si els vots afirmatius són la majoria dels emesos i aquesta majoria arriba al 40 per 100 del nombre d'electors inscrits al cens electoral de Catalunya.

Si els vots afirmatius són en minoria o, essent en majoria el total dels votants no arriba al dit percentatge, es tindrà per refusada la proposta de dissolució del Parlament.

Article 16. No tindrà validesa i, per tant, no s'hi donarà curs, cap iniciativa o proposta de dissolució del Parlament, qualsevol que sigui la forma en què es formulí, si és posterior a una altra que hagi estat refusada en votació referendària definitiva dintre del període de vida legal del mateix Parlament.

Palau del Parlament, 3 d'octubre del 1934.
— El President, Josep Andreu. — El Secretari, Carles Gerhard.»

(Durant la lectura d'aquest Dictamen entren els Honorables senyors President de la Generalitat i Consellers de Finances i de Cultura.)

Represa de la discussió del Dictamen de la Comissió sobre el Projecte de Llei confiant a l'Institut d'Acció Social Universitària i Escolar de Catalunya l'administració de les beques de la Generalitat i creant cent beques amb destinació a estudis universitaris

(El senyor Secretari dona lectura a la següent esmena a l'article primer):

Article 1.º Se substituirà el començament de l'article on diu: «L'administració...» per «*El control...*» i la paraula «de» per «*creades per*»; suprimint al final de l'article «... el qual seran lliurades per trimestres anticipats, etc.»

Palau del Parlament, 3 d'octubre del 1934. — Valls i Taverner, Vallès i Pujals, Secanell, Rovira i Roure.

El senyor Serra i Hünter manifesta que la Comissió no l'accepta.)

El Sr. VALLS I TAVERNER: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Valls i Taverner.

El Sr. VALLS I TAVERNER: Breus paraules per defensar aquesta esmena. Respon al criteri que hem sustentat abans, en la intervenció del debat de totalitat, o sigui, entendre que la funció d'administració econòmica d'aquestes beques atribuïdes a l'Institut d'Acció Social Universitària i Escolar de Catalunya, vénen a representar o constituir el fons econòmic a què fa referència els primers articles d'aquest Projecte, que formen com una caixa autònoma, i això és contrari als principis que nosaltres hem vingut sustentant, contrari a aquest fons especial, a aquestes caixes autònomes, i per tant, entenem que l'administració econòmica no ha de correspondre a l'Institut.

Per altra part, hi ha una modificació en el sentit de substituir ja «creades per la Generalitat» al que diu «beques de la Generalitat», per tal de precisar exactament que són aquelles que la Generalitat crea, amb la qual cosa es respecta l'autonomia de les beques creades abans per donatius particulars o Corporacions diverses.

El Sr. SERRA I HUNTER : Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula la Comissió.

El Sr. SERRA I HUNTER : Per a contestar també breument al senyor Valls i Taverner.

La redacció que nosaltres donem a aquest Dictamen ens sembla que és més clara i està més en relació amb la finalitat a la qual respon aquest Projecte dictaminat per la Comissió Permanent de Cultura. Creiem que està ben clar la separació de funcions, i, per tant, que es mantenen en la seva amplitud les facultats de Centre docent que la Facultat té.

Hi ha un aspecte en el qual probablement no s'ha fixat el senyor Valls i Taverner, que recolza el nostre punt de vista, i és que per aquells casos que té entre les seves atribucions l'Institut d'Acció Social Universitària, com és el referent a viatges d'estudis i pensions, ja s'ha arribat a un acord per diferents Corporacions, entre elles per l'Ajuntament de Barcelona, en el sentit de què sempre que s'organitzin es posi amb relació amb l'Institut d'Acció Social Universitària, deixant, però, amb una absoluta llibertat el fixar les condicions, els llocs i aptituds per tal d'anar a gaudir d'una pensió a l'estranger.

Queda, per tant, més clar, i la paraula «administrativa» em sembla que enquadra més amb l'esperit general del Projecte.

Pel que es refereix a la substitució de la paraula «de» per «creades per», sembla que a primera vista no hi ha cap intenció de desvirtuar, sinó d'aclarir, perquè en realitat en crear-se aquest Institut i en donar-se aquestes atribucions a l'Institut d'Acció Social Universitària, se li volen donar per totes les beques que surtin del Pressupost de la Generalitat, tant les que es creïn ara per aquesta Llei com les vinents. Per tant, aleshores seria entrar en un confusionisme i desvirtuar, en conseqüència, la finalitat del Projecte, i ja comprendrà el senyor Valls i Taverner que la Comissió no pot acceptar aquesta esmena.

El Sr. PRESIDENT : Va a procedir-se a la votació de l'esmena. Votació ordinària? (*Assentiment.*)

(*Es rebutjada, amb els vots a favor de la Minoria de Lliga Catalana.*)

El senyor Secretari llegeix una altra esmena a l'art. 1.º :

«Article 1.º Se substituirà el començament d'aquest article "L'administració..." per "El control i l'adjudicació..." suprimint la part final que comença per "... el qual seran lliurades per trimestres, etc."»

Palau del Parlament, 3 d'octubre del 1934. — Valls i Taverner, Vallès i Pujals, Secanell, Rovira i Roure.»

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula la Comissió.

El Sr. SERRA I HUNTER : La Comissió no accepta l'esmena, precisament per les mateixes raons que ha rebutjat l'anterior.

El Sr. VALLS I TAVERNER : Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula el senyor Valls i Taverner.

El Sr. VALLS I TAVERNER : Únicament perquè, en la meva brevetat de la meva intervenció anterior, jo m'havia oblidat d'advertir que el nostre criteri era, no solament contrari a l'administració dels fons econòmics de les beques, sinó també al sistema d'adjudicació per l'Institut d'Acció Social Universitària i Escolar. Naturalment, aquesta segona esmena era únicament per al cas que s'acceptés la supressió de l'administració, perquè es volgués afegir que el que nosaltres enteníem que és atribuïble a l'Institut el control i l'adjudicació. Nosaltres mantenim aquesta esmena, sobre la qual hi afegim encara les altres manifestacions que he fet abans en defensa de l'anterior.

El Sr. SERRA I HUNTER : Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula la Comissió.

El Sr. SERRA I HUNTER : He de ratificar-me. Les tres responen, com sap el senyor Valls i Taverner, a una concepció diferent de les funcions d'aquest Institut i seria il·lògic que n'acceptéssim una i rebutgéssim les altres.

(*L'esmena queda rebutjada en votació ordinària, amb els vots a favor de la Minoria de Lliga Catalana.*)

S'aprova l'art. 1.º, també amb els vots en contra de la mateixa Minoria.

El senyor Secretari llegeix la següent esmena a l'art. 2.º)

«ESMENA A L'ARTICLE 2.º

Restarà suprimit aquest article.

Palau del Parlament, 3 d'octubre del 1934. — Valls i Taverner, Vallès i Pujals, Secanell i Rovira i Roure.»

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula la Comissió.

El Sr. SERRA I HUNTER : La Comissió no accepta l'esmena.

El Sr. VALLS I TAVERNER : Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula el senyor Valls i Taverner.

El Sr. VALLS I TAVERNER : Aquesta esmena, naturalment, és conseqüència del criteri sustentat en les esmenes anteriors. Des del moment que nosaltres érem contraris a aquesta administració econòmica, hem d'ésser-ho a l'art. 2.º, que parla de què l'Institut constituirà, amb l'import d'aquestes consignacions anuals i les que pugui obtenir de corporacions i particulars, uns fons especials de beques al qual acumularà els interessos que produeixi l'administració d'aquests fons, etc. Tot això nosaltres entenem que és superflu i des del moment que n'érem contraris en l'art. 1.º del qual deriva aquest, per les mateixes raons hem d'oposar-nos a aquest art. 2.º i demanar-ne la supressió.

(*Posada a votació, l'esmena queda rebutjada, amb els vots a favor de la Minoria de Lliga Catalana.*)

El Sr. RUIZ I PONSETI : Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT : Sobre l'art. 2.º?

El Sr. RUIZ I PONSETI: Sí, senyor President.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Ruiz i Ponseti.

El Sr. RUIZ I PONSETI: Només, discrepant del punt de vista de Lliga Catalana, nosaltres proposaríem que és més categòric el segon paràgraf d'aquest article. Allí on diu «fins i tant no hagi estat creat l'organisme previst en l'Estatut Interior de Catalunya», que digui «l'organisme de revisió de comptes», perquè a aquest organisme no s'hi ha fet allusió enlloc i queda una mica deslligat. No es veu clar a quin organisme es refereix, i s'ha de dir clar que tots els comptes siguin revisats pel Tribunal de Comptes de Catalunya, al contrari del que proposava Lliga Catalana (*El senyor Valls i Taverner fa signes negatius.*) en proposar la supressió pura i simple d'aquest art. 2.^a

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula la Comissió.

El Sr. SERRA I HUNTER: La Comissió considera encertada aquesta petita aclaració.

(S'aprova l'article amb l'esmena verbal del senyor Ruiz i Ponseti i amb els vots en contra a tot l'article de la Minoria de Lliga Catalana, d'acord amb la següent redacció definitiva:

«Article 2.ª L'Institut constituirà amb l'import d'aquestes consignacions anuals i les que pugui obtenir de corporacions i particulars, un fons especial de beques, al qual acumularà els interessos que produeixi l'administració d'aquest fons.

Presentarà cada any els comptes i l'estat d'aquest fons al Govern de la Generalitat fins i tant no hagi estat creat l'organisme de revisió de comptes previst en l'Estatut Interior de Catalunya.»

El Sr. PRESIDENT: Article 3.ª Hi ha una esmena.

(El senyor Secretari llegeix la següent esmena:

«ESMENA A L'ARTICLE 3.^a

S'afegirà després de la paraula «Institucions», «oficials d'ensenyament». La resta de l'article, igual.

Palau del Parlament, 3 d'octubre del 1934. — Rovira i Roure, Valls i Taverner, Secanell, Vallès i Pujals.»

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula la Comissió.

El Sr. SERRA I HUNTER: La Comissió no accepta tampoc aquesta esmena.

El Sr. VALLS I TAVERNER: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Valls i Taverner.

El Sr. VALLS I TAVERNER: Breus paraules, també sense ànim de perllongar aquesta discussió. Era una esmena per a precisar això de «centres i institucions» que és una cosa molt vaga; pot referir-se a moltes coses. Com que es refereix a beques per a alumnes, per escolars que segueixin els seus cursos en les institucions ofi-

cials d'ensenyament, nosaltres preferiríem que es precisés bé el concepte de «centres i institucions» a què fa referència aquest art. 3.ª És per aquest motiu que hem presentat l'esmena.

(L'esmena queda rebutjada en votació ordinària, amb els vots a favor de la Minoria de Lliga Catalana.)

(El senyor Secretari dóna lectura a la següent esmena):

«S'hi afegirà el següent apartat: «Queden exceptuades d'aquesta disposició les beques i suplementes de beques que a la data de la promulgació de la present Llei figurin com a incorporades a la Universitat Autònoma de Barcelona».

Palau del Parlament, 3 d'octubre del 1934. — Carreres i Artau, Rovira i Roure, Valls i Taverner, Secanell.»

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula la Comissió.

El Sr. SERRA I HUNTER: La Comissió no accepta aquesta esmena.

El Sr. CARRERES I ARTAU: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Carreres i Artau.

El Sr. CARRERES I ARTAU: Senyors Diputats: Ens trobem en un d'aquells moments de la discussió de l'articulat de veritable interès, i goso apellar el vostre sentiment de conservació del que és tradicional de les coses creades per la Universitat en col·laboració, com deia en la discussió de la totalitat, del President primer de la Mancomunitat, i després de la Generalitat. I és per aquest motiu que m'he permès passar o fer passar els senyors Diputats aquest cartell de beques que porta divuit anys d'existència. És la pedra sobre pedra, que any després any, s'ha anat construint fins arribar a aquesta obra, si volem modes: a, però orgànica, autèntica, viscuda, que és l'obra millor de la Universitat vella; és l'obra del que en podríem dir la pre-Universitat autònoma.

Jo no he de repetir aquí els arguments cabdals de la meua intervenció encaminats a demostrar que amb aquesta iniciativa, amb aquesta gesta que va tenir la Universitat vella de crear un règim becarí, hi anava no solament la idea de donar mitjans econòmics als alumnes desvalguts, sinó també la idea de, dia per dia, anar elaborant l'edifici de la nostra Autonomia, ja que Autonomia vol dir crear-se interessos i aprendre a administrar-se'ls un mateix. Això és el que ha fet la Universitat durant aquests divuit anys. Tot aquest estol gloriós de beques que no ha acabat fins la fundada recentment per l'Ajuntament de Manlleu, ara fa dos mesos, tot aquest estol de beques ha tingut el control i l'assistència de la Mancomunitat i de la Generalitat. Però és que les Diputacions primer, la Mancomunitat després, i després d'aquesta la Generalitat, no solament han honorat l'obra universitària amb una acció col·laboradora de Govern, sinó també amb una esplèndida aportació de beques universitàries. Si examineu bé aquest cartell veureu unes quantes beques universitàries que totes porten el signe o patronatge de la Generalitat.

Doncs bé, el punt de vista de la meua esmena és que tota vegada que la Generalitat s'ha decidit a crear cent beques que vol posar sota la direcció

i el control de l'Institut d'Acció Social i Universitària, la Generalitat que té per dret propi establerta en la mateixa Universitat la seva representació en aquest Consell directiu de beques en la persona del President de la Generalitat, o la persona que ell delegui, demanem en aquesta esmena que la Generalitat conservi aquest *statu quo* respecte aquestes cinc o sis beques, i que respecte les cent de nova creació, vagi aquesta nova ruta, amb el nostre sentiment, amb la nostra protesta si volem, i aquest podria ésser un dels motius de la nostra intervenció de la nostra col·laboració en aquest assumpte, respecte del qual, fins ara tenim la tristesa de no haver trobat cap assentiment a les nostres pretensions.

Cal parlar d'alguna d'aquestes beques que avui porten el nom de la Generalitat, però que la Generalitat no les ha donat; la Generalitat, crec sincerament, amb tots els respectes deguts a aquesta alta Institució, que ha rebut un dipòsit sagrat de les antigues províncies que alguna realitat tenien encara i conserven encara. Les Diputacions, a instància de Professors i d'alumnes de les comarques respectives, varen crear un tipus de beca, i amb el permís i l'aquiescència de l'Honorable senyor Rector de la Universitat, puc presentar aquí les cartes originals de fundació d'aquestes beques. Llegiré solament la primera d'elles: va ésser la de la Diputació de Barcelona, va seguir la de la Diputació de Tarragona. Permeteu-me que us llegeixi, aquest document, que és de l'any 1916, en català, de les quatre Diputacions, cal fer constar que l'única que va tenir aleshores el gest molt agosarat de fer la comunicació en català va ésser la Diputació de Barcelona. És un document que quan un el té a les mans, i quan un hi veu la signatura que hi porta, un se sent posseït d'una certa tremolor patriòtica i en aquest moment d'una certa temença, que aquest document, pugui ésser desfigurat. Diu així el document. «Excelentíssim senyor: Em complasc en participar a Vostra Excelència que amb data d'avui es comunica a l'Excelentíssim senyor Governador civil de la província, el següent acord: Digni's al senyor Rector de la Universitat de Barcelona, pels efectes consignats en l'acord de la Diputació d'11 de juliol proppassat, que aquesta Diputació presta la seva conformitat a les bases aprovades per la Junta organitzadora de beques de dita Universitat per a la provisió de la beca de la Facultat de Ciències creada en l'esmentat acord. — Déu guardi a V. E. molts anys. — Barcelona, 4 de novembre del 1916. — Enric Prat de la Riba.»

Les comunicacions de les altres tres Diputacions estan concebudes en termes semblants. Aquí podria exhibir una carta entusiasta del que llavors era President i amic nostre de la Diputació de Lleida, senyor Espanya, en la qual participa al que llavors era Rector de la Universitat, doctor Carulla, el goig que té de comunicar-li que la Diputació de Lleida ha creat també una beca.

Jo crec senyors, que aquestes beques, són una cosa sagrada.

El Sr. CONSELLER de Cultura: És clar que sí.

El Sr. CARRERES I ARTAU: Una d'elles la de Girona, mitjançant un acord de la Diputació i previ informe que es va fer a la Junta de Museus

de Girona, porta de més la signatura, la rúbrica de dos noms gloriosos que la Diputació de Girona va voler que anessin adscrits a la sort d'aquestes beques. Són els noms dels gloriosos historiadors Montsalvatge i Botet i Sisó. Doncs bé, nosaltres demanem que aquestes beques de les Diputacions, més aquelles beques que generosament, amb l'agraïment profund que sempre ha tingut per aquest gest la Universitat, ha creat recentment la Generalitat en virtut de Decret de 3 de març, de l'any passat, que aquestes beques siguin respectades, que algun motiu hi ha d'haver que el President de la Generalitat que continuarà, maldament el Parlament prengui l'acord d'esqueixar aquesta obra, soslevant per dir-ho així, desarrelant aquestes cinc o sis beques, maldament fés això, donaria dret a què la Universitat, l'any que vé, en el seu cartell de beques, deixés en blanc aquestes, i digués que ha estat desposseïda d'aquestes beques, per qui té no diguem el dret de desposseir-les...

El Sr. CONSELLER de Cultura: Si és de l'estudiant la beca! No el desposseïm pas.

El Sr. CARRERES I ARTAU: Permeti'm; deixim acabar, jo parlo amb una emoció.

El Sr. CONSELLER de Cultura: Es que em sap greu que es disgusti així.

El Sr. CARRERES I ARTAU: Diguei, diguei, senyor Gassol; no tinc inconvenient si és en el sentit de la concòrdia i si les meves paraules molt sentides poden canviar el criteri, no veig si hi ha el senyor President de la Generalitat, em sembla que sí, al qual vull dirigir-me; se que per damunt les divergències que ens separen, és persona de cor i comprendrà el fet polític que representa que en el moment precis que la Universitat assoleix l'Autonomia arreballar-li la Generalitat una cosa, que havia obtingut en col·laboració de la Generalitat. El senyor Companys, que a més de bon cor és home de fi instint polític, comprendrà si això realment no pot constituir...

L'Honorable Sr. PRESIDENT DE LA GENERALITAT: Jo no hi era, senyor Carreres!

El Sr. CARRERES I ARTAU: Però jo el convido a la reflexió, i inclús em permetré insinuar, convidar a tot el Parlament, que això no es resolgui avui, que ho madurem, que quedi en aquest estat de reflexió i que ho resolguem demà. Em sembla que no és demanar una cosa extraordinària.

La Universitat maldament la Generalitat li retiri les beques, que és tant com retirar-li la confiança, la Universitat mantindrà en el sí de la Junta de beques, més empetitida, però més enfortida, amb sentiment, mantindrà el seient al President de la Generalitat, i s'honorarà que el President de la Generalitat, vingui a les nostres deliberacions. Però jo em pregunto: Amb quin títol, amb quina autoritat, un President de la Generalitat que ha retirat les beques, que val tant com retirar la confiança, amb quin títol podrà venir a deliberar sobre la marxa, sobre la sort de les altres beques, després d'haver retirat les beques?

Jo no vull insistir més sobre aquest particular. De tot l'altre, si la Generalitat vol fer altres cent beques, que representen un punt de vista nou, una ruta nova, per un camí que no està fressat, perquè

la Generalitat no el coneix, perquè no hi ha tradició, no hi ha precedents de les Diputacions, les Diputacions es varen confiar a la Universitat; però si la Generalitat, amb el nostre sentiment, amb la nostra respectuosa protesta, vol emprendre aquesta nova ruta, paral·lelament, en competència si voleu amb aquest règim becarí, que la Universitat; no per empetitit deixarà de continuar, nosaltres no ens hi oposarem pas; però això és una altra cosa. Jo no demano més que l'*statuo quo* es conservi, que el President de la Generalitat tingui dintre el solar autèntic de la Universitat de Barcelona, un dret de possessió i un dret d'intervenció.

No vull dir res més si no demanar al senyor President que si creu que el moment es prou enlaira, que el motiu és prou interessant, ens deixi unes hores de reflexió i no resolguem avui precipitadament aquest assumpte, que a més de patriòtic i d'universitari, té indubtablement un caire polític.

El Sr. CONSELLER de Cultura: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Conseller de Cultura.

El Sr. CONSELLER de Cultura: Senyors Diputats: Quan jo deia que em sabia greu que el doctor Carreres i Artau es disgustés, no era una interrupció que feia simplement per interrompre, sinó perquè ho sento de cor, em dol veure disgustat al doctor Carreres i que doni aquesta importància a aquest assumpte, que no la té, perquè jo ja he dit en el meu discurs i ara estic obligat de tornar-ho a dir, per l'endressa que ha fet el doctor Carreres a l'Honorable senyor President, el meu elogi d'aquestes beques. Aquest document signat per Prat de la Riba em produeix la mateixa emoció a mi que al doctor Carreres i Artau, com el nom de Montsalvatge i de tots aquests Ajuntaments que han concedit aquestes beques; tant és així, que aviat penso publicar un document fent ressaltar amb tot relleu l'exemplaritat del gest d'aquests Ajuntaments que creen aquestes beques. Però el que jo no voldria és que el doctor Carreres i Artau s'ho prenguessin d'aquesta manera, ja que parla amb termes, com «desposseïu», «esqueixeu», «desplauen». No desposseïm ni esqueixem res; al contrari, que es vol ajudar a aquestes beques de les quals ens parla ell, perquè n'hi havia que no eren suficients i la Generalitat ha vingut i les ha reforçat amb els seus cabdals per a confirmar-les encara més. De totes les deixes que vinguin, es pot cuidar igualment aquest Patronat de Beques que hi ha a la Universitat, i dintre de l'organisme que nosaltres creem hi ha un article que ho diu, que estarà d'acord amb l'organisme que es cuida de les beques, i a més hi ha un representant d'aquest organisme en aquest Institut. Ara jo faria una mala cosa si vingués aquí a sentar el principi, en crear un Institut, de treure-li l'administració de determinades beques, perquè la finalitat de l'organisme precisament per a organitzar i dirigir i impulsar i enfervorir tot el que sigui ajuda a l'estudiant; faria una mala feina, quelcom il·lògic — ho heu d'acceptar —, si comencés, quan jo crec un organisme al qual li dono una finalitat, a sentar una excepció.

Jo voldria fer constar aquí, i que se senti bé i que ho sentiu bé tots els fundadors que hi puguin haver i els Ajuntaments que hi hagin col·laborat, que nosaltres no ferim cap interès d'aquests; al contrari, doctor Carreres i Artau, jo crec que les VV. SS. haurien d'estar contents de què hi hagués un organisme, amb la despreocupació dels altres temes interiors de la Universitat, que pugui dedicar tota la seva intensitat i tot el seu treball i tot el seu esforç a cuidar-se de les beques, inclús a fer-les créixer. No han d'estar-hi malament les VV. SS. amb aquest organisme, hi tenen un representant, es pot arribar inclús a contactes i acords. ¿Qui ens diu que un dia aquest Institut no cedirà a una petició de la Junta de beques de la Universitat? Té autonomia per fer-ho, el mateix un organisme que un altre. Però no ens obligueu a fer aquesta excepció. Ara, sí, que consti que no hi ha res d'oposició ni als fundadors, ni a la memòria gloriosa que vos evocaveu, ni a la Junta actual presidida per l'Honorable President. Ningú no pot sospitar que jo, des d'aquest banc, puc anar a fer una creació que pugui anar de retop contra el que representa la Presidència de la Generalitat de Catalunya; això és evident. Dintre d'aquesta Junta de beques n'hi ha també que són del Patronat, que són d'aquest Institut, i jo no em puc contradir d'una manera sentimental com fóra aquesta — que fóra una contradicció sentimental i inqualificable —, si jo estigués convençut del que diu la V. S., que fereix en el més mínim a aquesta Institució existent i que mereixen tots els meus elogis i em penso que els de tot Catalunya.

Jo li prego, doncs, que no es disgusti, que no hi és la intenció que hi veu la V. S., i jo estic segur que, col·laborant amb aquest Institut que ara es crea, ja veurà el senyor Carreres que si ara en tenim cent, de beques, aviat n'hi podran haver dues-centes, car existirà un organisme que se'n podrà preocupar. Altrament, fixi's amb un exemple, ràpid, exemple de fets: Jo admiro el zel d'aquesta Junta, però fixeu-vos en el poc que ha pogut fer en tants anys d'existència, i és natural, perquè tots teniu altres preocupacions. Però, en canvi, l'Institut d'Acció Social, que amb una persistència forta sempre ha insistit prop del meu Departament i del Departament de Finances en la necessitat de la creació, mireu com en un temps tan mínim, com és el que va des de la seva creació a ara, ja pot tenir l'honor d'haver obtingut del Govern la creació de cent beques. Direu que també les hauria creat el Govern; potser sí, però el Govern té necessitat d'un impuls, d'una insistència, d'una col·laboració, d'un organisme que veu que dona eficàcia a la seva obra.

Jo us prego, doctor Carreres i Artau, i us ho dic de cor i sense cap mena de ironia, que no prengueu això com un greuge, i, sobretot, que no intenteu fer pensar als altres que és un greuge. Jo mateix em faré ressò d'aquest sentiment de la V. S. prop de l'Institut i jo li pregaré una vegada més que col·labori amb aquesta Junta benemèrita de beques, presidida per l'Honorable President de la Generalitat. Jo us prego que ho prengueu així, que és aquest el meu intent i l'intent del Govern de Catalunya.

El Sr. DURAN I VENTOSA : Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula el senyor Duran i Ventosa.

El Sr. DURAN I VENTOSA : Senyors Diputats : Havíem deixat aquest interessantíssim afer a la discussió dels que podríem anomenar tècnics en aquestes matèries. Jo confesso que no tinc cap caràcter de tècnic, potser en res, però menys en això, i m'ha semblat que podia abstenir-me d'intervenir en aquesta discussió, que he escoltat amb la major atenció, malgrat haver hagut de sortir del saló per altres ocupacions, relacionades també amb les tasques del Parlament.

Es un fet que hem arribat a un moment d'emoció. Nosaltres esperàvem que en el si de la Comissió s'haurien pogut posar d'acord els il·lustres universitaris que, des d'uns bancs i altres, han vingut discutint aquest afer ; veíem que no. Però no podem menys de manifestar un viu i sincer sentiment de què un Projecte que havia de merèixer, i mereix evidentment, les simpaties de tothom, perquè res inspira tanta simpatia com el que sigui anar a facilitar la instrucció, més que la instrucció, el conreu de la ciència, a aquells als quals les circumstàncies econòmiques de la vida no els hi permetessin, de què un Projecte d'aquesta naturalesa, dic, no pel que hi ha d'essencial, sinó per una qüestió de procediment, hagi donat lloc a aquestes qüestions que, com dic, han arribat a produir un veritable moment d'emoció, no solament en els llavis autoritzadíssims per a nosaltres, i crec que per a vosaltres també, del nostre company doctor Carreres i Artau, sinó àdhuc en les paraules càlides i sentides que acaba de pronunciar el senyor Conseller de Cultura.

Però, en realitat, de què es tracta ara en aquest moment ? Si és que ho he entès bé — jo demano perdó a tots si és que m'he equivocat en la comprensió dels punts de discrepància —, l'essencial del Projecte és la creació de cent beques, i no en què es vagi a aprofitar les circumstàncies en què la Generalitat es pot trobar per anar a facilitar a cent possibles alumnes els seus estudis. Però ara parlem de com s'administraran, no aquestes cent beques, sinó altres beques. M'he equivocat ?

El Sr. VALLS I TAVERNER : Exacte, exacte.

El Sr. DURAN I VENTOSA : Si es tracta d'això, jo em permetria — ja sé que una suggerència meva podrà ésser presa pensant-se sempre que hi hagi una segona intenció (*Rialles.*), però us dono la meua paraula de què no existeix, que en assumptes d'aquesta naturalesa no hi pot haver cap segona intenció política (*Rialles.*) —, jo em permetria demanar : és que no fóra possible, senyor Conseller de Cultura, senyor President de la Comissió de Cultura, separar-ne aquesta qüestió espínosa, que indubtablement ha de portar un cert malestar entre un i altre organisme administratiu d'aquestes beques ? En aquest Projecte de Llei presentau la proposició d'aquestes cent beques que diu que les administri un organisme, el que aquí es diu Institut d'Acció Social. No es podria deixar limitats tots els efec-

tes d'aquest Projecte de Llei a aquestes cent beques que crea ara la Generalitat i deixar per a més endavant, en què potser alguns d'aquests fregadissos, d'aquest malestar que hi pot haver entre aquest organisme a què ara volem adjudicar aquest treball i l'altre organisme que, pel que es veu, hi ha a la Universitat, que administra unes altres beques, en què potser avui crea aquestes suspicàcies, aquestes susceptibilitats, potser d'aquí una temporada tot això haurà passat ? És evident que en la Junta de Beques de la Universitat hi han persones que a la V. S., senyor Conseller de Cultura, li mereixen completa confiança. És evident que l'han de merèixer al seu company d'Universitat, senyor Serra i Hünter, que probablement deu haver presidit aquesta Junta per algun temps ; és evident que ara, en aquests moments, pot haver aixecat uns sentiments de susceptibilitat, de disgust, d'amor propi — al cap i a la fi si tots som homes ; s'han de respectar aquestes manifestacions d'amor propi—. És que fóra una cosa molt difícil, és que desnaturalitzaríem el Projecte que ara de moment s'apliqués aquest regisme administratiu exclusivament a aquestes beques que ara crearà el Parlament mitjançant l'aprovació que segurament donarà a aquest Projecte de Llei, i que, en canvi, aquesta qüestió difícil, aquesta qüestió que pot ocasionar perills, es deixés per a més endavant ?

Jo el que desitjaria és que un assumpte d'aquesta naturalesa no ens dongués lloc a què hagin d'haver-hi votacions que facin semblar que els uns volem una cosa i els altres en volem una altra, quan es tracta de dues coses tan essencials i que tots volem. Es tracta de facilitar l'ensenyament a aquells que no tenen mitjans ; es tracta de donar, no donar, fixar el prestigi que li convé que tingui a la Universitat autònoma de Catalunya. ¿Es que portarà algun avantatge això ? ¿Es que en parlar d'ajornar per uns mesos o pel temps que sigui l'atribuir a un sol organisme aquesta administració de beques, en neixerien uns grans perjudicis ? Naturalment, som catalanistes, som autonomistes, i hem d'acceptar els principis de diversificació ; és evident, però, malgrat això, en moltes matèries polítiques i administratives la diversificació d'organismes moltes vegades ocasiona perills. No és que s'haurà d'anar a parar a què hi hagi una sola Junta que administri tot això ? Doncs anem-hi pels seus passos comptats. No comencem ara per voler crear aquestes dificultats. Jo no sé com prendreu aquestes consideracions ; no em vull estendre més perquè no sembli que porto cap segona intenció. Si d'aquesta manera es pot trobar una solució, crec que seria molt convenient per a tots.

El Sr. CONSELLER de Cultura : Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula el senyor Conseller de Cultura.

El Sr. CONSELLER de Cultura : Jo lamento que em vegi forçat, per la raó de la lògica, a no poder acceptar aquesta excepció, perquè és evident que si jo començo creant aquest organisme amb aquesta finalitat i ja li faig una excepció, no és gens lògic, perquè és un organisme creat per cuidar-se de totes aquestes coses.

Jo demanaria una cosa, i ho dic també sentint-

ho, com el que acaba de dir la V. S., i és que es deixi crear aquest organisme, que no l'interpreteu com l'interpreta sobretot el Dr. Carreres i Artau, amb la finalitat que li assenyalem, i aleshores em deixeu a mí que actuï des del meu Consell, des del meu Departament, per exercir un apropament absolut entre els dos organismes, el que ja existeix a la Universitat i aquest que es crea ara, i estic segur, que, posant-se d'acord, no hi haurà cap fregament i es resoldrà tot. Però, ara, no em feu crear un organisme i començar ja en aquesta Llei a fer una excepció, perquè aleshores semblaria que jo he escoltat les raons del Dr. Carreres i Artau i no les puc escoltar, perquè semblaria que jo anava a fer un greuge. Lluny de mí, ni remotament, de fer un greuge a totes aquestes Institucions, i després de tot el que he dit es donaria aquesta sensació.

Més us diré el meu intent, des del meu Departament és protegir els dos organismes, i qui no us dirà que el dia de demà em vingui la Junta de Beques de la Universitat, i àdhuc faci unes concessions per aquesta Junta, perquè jo no tinc cap preferència; però hem de trobar lògic que les beques de la Generalitat, aquestes les hagi d'administrar l'organisme creat per això, com una de les coses essencials, i sinó llegiu la Llei per la qual es crea l'Institut d'Acció Social Universitària i Escolar. Evidentment, aleshores semblaria que jo faig una excepció, i no sé per quina raó l'hauria de fer, perquè nosaltres no ferim res, sinó al contrari, que anem a col·laborar i a intensificar aquesta obra; em penso que us en podeu fer càrrec.

Deixeu passar aquesta Llei i jo confio que la col·laboració serà tan íntima entre aquest Institut, en el sentit de tot allò de les beques, i la Junta de Beques, que estic segur que aniran d'acord i que els estudiants en treuran molt de profit i tindran més elements per a estudiar, cosa que no podien fer ara. Us prego que us feu càrrec d'aquestes consideracions.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Duran i Ventosa.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Jo no sé si m'he explicat prou bé, potser no ho he entès prou; confesso que parlo amb molt de compte per a no dir un disbarat. Però em sembla que en el que diu el senyor Conseller de Cultura no hi ha cap inconvenient, al contrari, crec molt racional que des del moment que hi ha aquest organisme d'Acció Social Universitària, aquestes cent beques siguin atribuïdes a l'esmentat Institut, de manera que no es treuria res d'aquest Institut; ja té aquesta funció prou importància amb l'atribució d'aquestes beques. Però, no hi ha una pila d'altres beques.

El Sr. CONSELLER de Cultura: Es per a simplificar, perquè tant aquestes que creem, com les altres que són de la Generalitat, surten del mateix Pressupost que és el de la Generalitat. Doncs és molt més simple que sigui un organisme, i com que les que creem són cent, i les altres són en un nombre molt més reduït, és lògic que aquest nombre passi a les cent.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Ja ho veig, entenem que en totes les altres beques que són

pagades per la Generalitat, aquest organisme no hi té cap intervenció?

El Sr. CONSELLER de Cultura: No, la Junta segueix administrant les altres. De manera que és purament per a simplificar; ho dic de cor, és per a simplificar. No volem treure res de ningú.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Aleshores el problema està tal com el plantejava el doctor Carreres i Artau, la qual cosa vol dir que hi ha un determinat nombre de beques les quals fins ara han estat administrades per la Junta de la Universitat, i aquestes són les que es treuen a la Junta de la Universitat, i és aquí on rau la molèstia.

El Sr. CONSELLER de Cultura: No, perquè la Junta aquesta té representació dintre d'aquesta entitat! Si hi ha un lligam perfecte!

El Sr. CARRERES I ARTAU: No en té.

El Sr. CONSELLER de Cultura: Si hi ha un article que ho diu.

El Sr. CARRERES I ARTAU: Encara que ho digui l'article es pot invertir; que l'Institut Social tingui representació a la Junta de Beques. (*Rumors i rialles.*)

El Sr. CONSELLER de Cultura: No, això ara delata el fons del pensament que té el doctor Carreres. Ara ho ha dit clar, ara ho entenc, ja no en tinc tant disgust!

El Sr. DURAN I VENTOSA: Em confirmo, senyors Diputats, en el meu sentiment. Realment es tracta aquí d'una qüestió d'amor propi de diferents organismes. És que s'ha de molestar més o menys a la Junta de Beques de la Universitat.

El Sr. CONSELLER de Cultura: No s'ha de molestar ningú. Aniran d'acord.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Això és el que hauria desitjat. Per això em permetia proposar, ja veig que és completament inútil, que el nou es donés a aquest organisme nou, i el vell que no es prengués a ningú; no en aquell sentit que el senyor Conseller de Cultura troba molest, perquè la paraula «prendre» en alguns casos no és molesta; (*Rialles.*) perquè en definitiva resulta que hi ha una Junta que avui està administrant unes determinades beques, les quals des d'ara haurà de deixar d'administrar. Això és el que explica la molèstia, no pas del doctor Carreres personalment, sinó de la representació, dels elements que ell creu, i jo també crec, molt justificadament, que representa de la vida científica de Barcelona.

De totes maneres jo he posat tota la meua bona voluntat a veure si es podia trobar una solució, i si no es troba, almenys, després d'haver perdut aquesta batalla parlamentària, haurem de comptar amb la bona voluntat que ens ha promès el senyor Conseller de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

El Sr. CONSELLER de Cultura: Poden estar-ne completament segurs.

El Sr. PRESIDENT: Va a procedir-se a la votació.

El Sr. CARRERES I ARTAU: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Carreres i Artau.

El Sr. CARRERES I ARTAU: Com un fa-

vor especial jo demanaria que es votés demà, per veure si hi trobem una fórmula.

El Sr. CONSELLER de Cultura : No hi tinc cap inconvenient.

El Sr. SERRA I HÜNTER : Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula el senyor President de la Comissió.

El Sr. SERRA I HÜNTER : Hi ha unes beques que estan anunciades ja ; el doctor Carreres i Artau ha repartit aquí el cartell. La Universitat quan hagi de fer la proposta a l'Institut d'Acció Social Universitària, ha de salvar el cas de tots aquests becaris que estan disfrutant les beques, evidentment, i és de suposar que l'Institut d'Acció Social Universitària les respectarà totes, naturalment.

I respecte aquesta contraposició o aquesta manca de confiança que sembla veure el doctor Carreres i Artau respecte a la Universitat, no existeix. La Universitat, que té unes autoritats i té un Patronat i té un regisme, ja s'expressarà en aquest sentit, si és el coincident amb el doctor Carreres i Artau, i aleshores suposo que amb l'ajut que ofereix el Conseller de Cultura no hi haurà res que porti una incompatibilitat que ningú de nosaltres desitja.

El Sr. CARRERES I ARTAU : Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula el senyor Carreres i Artau.

El Sr. CARRERES I ARTAU : Em causa certa sorpresa la manera d'expressar-se de l'Il·lustre ex-Rector de la Universitat. Tots sabem que en els moments de la Universitat burocràtica, i encara bona part de les Universitats espanyoles es troben en aquest període, per a subsanar els inconvenients d'aquesta Universitat encongida i sense llibertat, es creava unes menes d'organismes que alguns havien qualificat d'aparells ortopèdics de

la cultura universitària. En aquest sentit, respon la fundació de la Junta d'ampliació d'estudis de Madrid, que va començar...

El Sr. PRESIDENT : Senyor Carreres i Artau : Potser ara aniríem a un debat que no el crec oportú, tota vegada que la V. S. ha plantejat a la Cambra la conveniència o necessitat de suspendre per a demà aquesta votació. Demà tindrà la V. S. ocasió de fer les manifestacions que cregui convenients.

El Sr. CARRERES I ARTAU : Molt agraït al senyor President.

El Sr. PRESIDENT : Es suspèn aquest debat.

ORDRE DEL DIA

per a la sessió de dijous

1. Precs i preguntes.
2. Discussió del dictamen de la Comissió, sobre el Projecte de Llei de censura Cinematogràfica de protecció a la infància.
3. Continuació de la discussió del dictamen de la Comissió, sobre el Projecte de Llei confiant a l'Institut d'Acció Social Universitària i Escolar de Catalunya l'administració de les beques de la Generalitat i creant cent beques amb destinació a estudis universitaris.
4. Discussió del dictamen de la Comissió, sobre l'art. 9.º del Projecte de Llei confiant a l'Institut d'Acció Social Universitària i Escolar de Catalunya l'administració de les beques de la Generalitat i creant cent beques amb destinació a estudis universitaris.
5. Discussió del dictamen de la Comissió, sobre el Projecte de Llei regulant el procediment per a l'exercici dels drets de referèndum.
(S'aixeca la sessió a les vuit i onze minuts de la vetlla.)